

חוברת

דף השבוע

מסכת נדרים חוברת יח

דף ע"ג

קונטרס מלא מראי מקומות חשובות על כל דף ודף
כדי לסייע את הלומדים החשובים של מסגרת 'דף השבוע'

ויש בה חמשה חלקים:

- א **עזר ללימוד הר"ן** - להדגיש החלק שבדברי הר"ן שהם פירוש על הגמ'.
- ב **קושיות פשוטות** - ליישב קושיות פשוטות אשר יתקשה בהם הלומד.
- ג **עומק הדף** - להעמיק קצת בגמ' ובפירוש הר"ן על פי גדולי המפרשים.
- ד **הלכות הדף** - נידונים חשובים בהלכה היוצאים מלימוד הגמ'.
- ה **סוגיית הדף** - בכל דף נערכה סוגיא שלימה אחת עם העתקת מראי מקומות.

(א) יצאנו מן מצרים... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

הנהגות הב"ח

(א) במשנה אין הימנה גמורה (ליבם) ח"מ"ט ונ"ג ט"ל לאישתו וכן הוא ללקח דף ע"ה: (ב) נמי ור"י יאשה אמר לך: (ג) שם דכ"ל ח"מ אחרת: (ד) ר"ש י"ד ד"ה מי אילת ור"י רמצי מ"ק: (ה) ר"י ור"י ור"י אלמור וכו' שם מס' ויחלף ח"מ:

ליקוטי רש"י

ר"א אומר ירד אהרן מן הנהר... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

פירושי הראשונים

ברתני שומר יבם... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

ברתני שומר יבם... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

ברתני בין יבם יבם... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

והיא כשתהו וכל דבר הלך מיפר לה... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

והיא כשתהו וכל דבר הלך מיפר לה... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

עד

היכל דלמור אי אפשי סגי... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

הפרתן כלום דרממנה אמר... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

הפרתן כלום דרממנה אמר... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

נו א מיי פ"ה ה"ה... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

הנהגות וצינונים

(א) בכתובי נוסף פירו... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

תוספות כתב יד

ברתני שומר יבם... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

ברתני שומר יבם... (א) ויבטח... (ב) ויבטח... (ג) ויבטח... (ד) ויבטח... (ה) ויבטח... (ו) ויבטח... (ז) ויבטח... (ח) ויבטח... (ט) ויבטח... (י) ויבטח...

סיכום על החלקים שבר"ן שהם פלפול ולא פירוש:

ד"ה ת"ש

הר"ן מביא, שיש גורסים בתירוץ הגמרא 'לכי שמענא', עיי"ש שביאר הר"ן כוונת הגמ' לפי גירסא זו.

ד"ה והא לא שמיע

הר"ן מקשה, מה היא קושיית הגמרא 'והא לא שמע', הא כיון דשלוחו של אדם כמותו, והשליח מפר, א"כ לכא' שמיעת השליח עצמו מהני, עיי"ש מה שתירץ הר"ן.

דף עג.

ד"ה סבר

הר"ן מקשה, למה לא יוכל הבעל להפר הנדרים מיד קודם שילך, או מהשתא בשעת מניית השליח, עיי"ש מה שתירץ.

ד"ה משום

הר"ן הביא בשם הרמב"ן, דלדינא קי"ל דשמיעה לא מעכבא, עיי"ש.

ד"ה לא מן השם

הר"ן הביא מחלוקת הראשונים אם לדינא קי"ל דבעל מפר לשתי נשיו כאחת. עוד כתב הר"ן, דלמ"ד אינו מפר לשתי נשיו בבת אחת, ה"ה דאינו מקיים לשתייהן כאחת.

דף עג:

ד"ה ואפילו

הר"ן הביא מחלוקת הראשונים לענין ארוסה שכבר הגיע זמנה אצל הבעל הראשון, ונתחייב במזונותיה, ומת, אם אוכלת בתרומה אצל היבם או לא.

ד"ה והא

הר"ן כתב, דלא פליגי רבנן ור"א בעיקר מימרא דר' פנחס, דכו"ע מודו דכל הנודרת על דעת בעלה נודרת, אלא דפליגי לענין אשה שהגיע זמנה ואוכלת משלו, אם היא נודרת על דעתו.

ד"ה ואיכא דילפי

הר"ן הביא, שיש סוברים שהפרת נדרים מהני משום דנחשב כאילו נדרה על תנאי שיסכים בעלה לנדרה, וא"כ ה"ה דכל נדר על תנאי מהני. אבל הר"ן סובר דאינו דומה לנדר על תנאי, אלא הפרה היא גזירת הכתוב, עיי"ש.

דף ע.

ד"ה ואם תמצא לומר

הר"ן דן לענין מי שאומר להדיא 'קיים' ליכי היום ומופר ליכי למחר, אם מהני או לא, ומסיק, דגם נידון זה נכלל בספיקותיו של רבה.

דף ע:

ד"ה הא תנינא

הר"ן מקשה, היאך מקשה הגמ' בסוגיין מכח שיטת ר' הונא בגמ' כתובות (נז), הא ר' הונא איתותב בגמ' שם, עיי"ש מה שתירץ הר"ן.

דף עא.

ד"ה מנא ה"מ

הר"ן מקשה, מנא ידעה הגמ' דארוס אחרון מפר נדרים שנראו לראשון, הא לא מוכח כן במתני, עיי"ש מה שתירץ הר"ן.

ד"ה אביה ובעלה

הר"ן מקשה, למה סובר ב"ה דבעלה האחרון מפר נדריה, הא ב"ה סובר 'מקלש קליש', ולא נתרוקנה רשות מבעלה לאביה, וא"כ לכא' ה"ה דלא תעבור רשותה מארוס ראשון לארוס אחרון, עיי"ש מה שתירץ.

דף עא:

ד"ה ומיגז גיזי

ראה ב'קושיות פשוטות' שכתבנו סיכום בדברי הר"ן.

דף עב.

ד"ה ולענין הלכה

הר"ן הביא שנחלקו הראשונים לענין דינא, הרמב"ן סובר גירושין כהקמה, והרשב"א סובר גירושין כשתיקה.

דף עב:

ד"ה אורחיה דצורבא

הר"ן מקשה, למה לא מתרצת הגמ' דהבעל אומר דמפר לה 'לכי שמענא', דהיינו שתחול הפרתו ממילא כשישמע הנדר, עיי"ש מה שתירץ.

דף עג.

'בר מישמע', שהרי יוכל לידע שאשתו נדרה, כגון אם אחרים יכתבו לו שכך אירע.

תירוץ:

בשיעורי ר' שמואל (אות קעב) ובמנחת שלמה (עמ' רפז) כתבו, דמכאן מוכח, שאע"פ שבודאי א"צ הבעל לשמוע עצם הנדר, מ"מ נקטה הגמ' [לפי הצד דחרש אינו מפר] בכוננת התורה, שהבעל יודע על ידי דיבור שאשתו נדרה, כגון שאחרים הגידו לו דבר זה בפה, והבעל שמע כן באזנו, אבל לא שהודיעו לו דבר זה בכתב.

ר"ן (ד"ה סבר), ואי מיפר הוא מן השתא וכר"א דלא מצי הדר ביה

קושיא:

הקשה הרש"ש (על הר"ן), למה אינו יכול לחזור בו, הא כלל גדול הוא בגמ' קידושין (נט.) אתי דיבור ומבטל דיבור.

תירוץ:

תירץ רש"ש, דהר"ן אזיל לפי הצד שכתב לעיל (עב: ד"ה ת"ש), שאם אמר לכו שמענא ההפדה חלה למפרע משעת ההפדה, ולכן אינו יכול לחזור, דנתגלה הדבר דכבר חלה ההפדה. [וע"ע בשיעורי ר' שמואל (אות קעז), וברכת שמואל (סי' ל), ופרשת נדרים (ד"ה סבר), ושיעורי ר' דוד (אות קעא), שתירצו בדרכים אחרים].

ר"ן (ד"ה בעי), חרש המדבר ואינו שומע

קושיא:

יש לעיין, למה נקט הר"ן דוקא ציור כזה.

תירוץ:

הרא"ש (ד"ה חרש) כתב, דחרש שגם אינו מדבר אינו יכול להפר משום שכדי להפר צריך דוקא דיבור, ורמיזה לא מהני, וכתב עוד, דחרש שאינו מדבר הוא כשוטה ואינו יכול להפר כלל. [וע"ע בהגהות יעב"ץ (לר"ן שם), שביאר באופן אחר].

גמ', אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו דר' זירא

קושיא:

יש לעיין, מה הוא הצד דחרש יכול להפר, הא לכאורה יש סברא מוכרחת לומר דחרש אינו מפר משום דר' זירא.

תירוץ:

התוס' ביבמות (קד: ד"ה דאמר) ביארו, דיש לומר דלשון התורה 'ושמע' אינו בדוקא כלל, דאין הכוונה דיש דין ותנאי שצריך לשמוע, אלא אורחא דמילתא נקט, ולא דמי לבילה ושאר דברים שהם נזכרים בתורה בדוקא. [וע"ע בקרן אורה (ד"ה אבל) שביאר באופן אחר].

גמ', ת"ש ושמע אישה פרט לאשת חרש

קושיא:

העיר האור שמח (הל' נדרים פי"ב הי"ג), למה נקטה הגמ' לשון 'פרט לאשת חרש', ולא 'פרט לחרש', דעיקר המיעוט הוא על החרש שאינו מפר, ולא על אשתו שאינה ראויה להפדה.

תירוץ:

תירץ האור שמח (שם), שהגמ' נקטה לשון זה כדי לחדש לענין נערה המאורסה שבעלה חרש, ואינו יכול להפר, דממילא אין האשה בת הפדה כלל, דהיינו שא"א להפר נדרה ע"י אביה בעצמו, שאין האב יכול להפר בלחוד בלא ארוס. [עיי"ש שדן אם ה"ה בכל אופן שאין הארוס יכול להפר מאיזה טעם, דהאב אינו יכול להפר בעצמו].

גמ', חרש דלאו בר מישמע הוא

קושיא:

העירו כמה אחרונים, למה לא נחשב 'בר מישמע' לענין זה, הא בודאי אין כוונת התורה שהבעל צריך לשמוע הנדר ממש, אלא העיקר הוא שהבעל יודע שאשתו נדרה, [כמבואר בר"ן לעיל (עב: ד"ה בעי)], וא"כ גם חרש הוא

דף עג:

דאע"פ דמועיל לענין קצת דינים להחשיבה כמו נשואה, מ"מ לענין הפרת נדרים אינו כן, דאינה ברשות בעלה עד שתכנס לחופה. [ועיי"ש עוד ברש"ש ובסוכת דוד (אות ח) שתירצו בדרכים אחרים].

ר"ן (ד"ה ועד כאן), איכא למיחש משום סמפון

קושיא:

הקשו רעק"א (ב'קושיות עצומות) והרש"ש (על הר"ן), למה לא חיישין לסמפון גם לענין הפרת נדרים, דשמא יש לה מום, ונמצא דנתקדשה בטעות, וא"כ הפרת הבעל אינה כלום.

תירוץ:

תירץ רעק"א (שם), דצ"ל חידוש גדול, שבאמת אסורה לעבור על נדרה עד לאחר הנישואין, ואינה יכולה לסמון על הפרת בעלה קודם הנישואין, משום חשש סמפון, אך מ"מ צריך הבעל להפר מיד, קודם הנישואין, משום דאל"כ נמצא דאינו מפר ביום שמעו, ושוב אינו יכול להפר.

ר"ן (ד"ה ואיכא דילפי), משום דכנדר על תנאי דמי

קושיא:

הקשה הקרן אורה (ד"ה ובעיקר), לפי שיטה זו, דהפרה דומה לנדר על תנאי, א"כ מדוע הפרה מועילה רק מכאן ולהבא ולא למפרע, [עי' בגמ' נזיר (כב:)], הרי לגבי נדר על תנאי, אם לא נתקיים התנאי, נתבטל הנדר למפרע.

תירוץ:

הקרן אורה והקובץ שיעורים (סי' כו אות ב) תירצו, דצ"ל דלשון 'כנדר על תנאי' אינו בדוקא, אלא דומה לנדר לזמן, שהאשה נודרת רק כל זמן שאין בעלה מוחה בנדרה, אבל אם מוחה בנדרה, שוב אינה רוצה נדרה כלל, ולכן הפרה מועילה מכאן ואילך, שעד אותו זמן רצתה האשה בנדרה.

גמ', ר' אליעזר ומשנה ראשונה אמרו דבר אחד

קושיא:

יש לעיין, מה היא ס"ד הגמ' לדמות הפרה לאכילת תרומה, הרי הפרה היא נידון דאורייתא ותרומה היא נידון של גזירה דרבנן, דמן התורה ארוסה אוכלת בתרומה.

תירוץ:

הר"ן בסמוך (ד"ה ב"ד) ביאר כוונת רבה, דע"כ משנה ראשונה סובר כמו ר' אליעזר, דאי לאו דמצינו לענין קצת דיני תורה שע"י הגעת זמן האשה נחשבת כמו נשואה, לא היו מתקנים כן לענין אכילת תרומה. [וע"ע ברשב"א (ד"ה משנה ראשונה), ח' חת"ס (ד"ה ב"ד), וזכר יצחק (ח"א סי' לא) שביארו בדרכים אחרים].

גמ', כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת

קושיא:

הקשה השלמי נדרים (ריש פירקין), אם כן למה מצינו לענין נערה המאורסה שהבעל מפר בקודמין, [ביחד עם האב], הא לא נדרה על דעתו, שהרי בשעת הנדר עדיין לא היתה מקודשת לו.

תירוץ:

השלמי נדרים (שם) תירץ, שצ"ל שאשה נודרת אף קודם האירוסין על דעת מי שעתידיה להתקדש לו. [וע"ע באור שמח (הל' נדרים פי"ג ה"ט) שתירץ באופן אחר].

ר"ן (ד"ה עד שתכנס), עד שתכנס לחופה

קושיא:

העירו האחרונים, מה כוונת הר"ן להוסיף במילים אלו.

תירוץ:

הרש"ש (על הר"ן) והבית שמואל (אהע"ז סי' נז ס"ק א) תירצו, דהר"ן בא לאפקי 'מסר האב לשלוחי הבעל',

דף עג

תוכן הענינים

- א. דין בעל או אב ששמעו ואח"כ נתחרשו
- ב. ראיית האור שמח דאפשר להקם לשתי נשיו בבת אחת
- ג. קושיית הג"ר מנחם זעמבא
- ד. יסודו של הגר"ח בדין 'כל שאינו בזה אחר זה'

א) דין בעל או אב ששמעו ואח"כ נתחרשו

ראוי לשמיעה, או דילמא אין הפסול מצד הגברא, ובעצם יש לו כח להפר, אלא שבפועל אינו יכול להפר, משום שאינו שומע, ושמיעה מעכבת בחרש, משום דכל שאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו.

ד. דיוק מלשון הרמב"ם

בספר דבר יעקב (אות ב) כתב לדייק מלשון הרמב"ם (הל' נדרים פי"ב הי"ג) כצד השני בחקירה הנ"ל, שכתב הרמב"ם 'האב או הבעל שאין שומעין, אינם מפירין, אע"פ שהבעל מפר נדרים שלא שמען, הראוי לשמוע אין השמועה מעכבת בו'. ומשמע, שלענין חרש אמרינן דשמיעה מעכבת בו, ואינו יכול להפר בלא שמיעה.

ה. תלוי בחקירה הנ"ל

כתב ר' ברוך בער, דספיקת האחרונים לענין אב או בעל ששמעו ואח"כ נתחרשו תלוי בחקירה הנ"ל, שאם נימא שלענין חרש שמיעה מעכבת בו, א"כ ככה"ג שפיר יכול להפר, שהרי שמע קודם שנתחרש, אבל אם נימא שלא נתנה התורה כח הפרה לחרש, א"כ גם ככה"ג אינו יכול להפר, כיון דבשעת ההפרה הרי הוא חרש.

א. סוגיית הגמ'

הגמ' מביאה בשם רמי בר חמא להסתפק אם חרש יכול להפר או לא, ומבאר הגמ' צדדי הספק, שאע"פ שבדרך כלל שמיעה אינה מעכבת, מ"מ אפשר שזהו דוקא במי שיכול לשמוע, ד'כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו', משא"כ בחרש שאינו יכול לשמוע. ומסיק הגמ', דחרש אינו יכול להפר, דכתיב 'ושמע אישה', פרט אשת חרש.

ב. שמע ואח"כ נתחרש

במנחת שלמה (עמ' רפז) הביא בשם בעל האבני נזר זצ"ל להסתפק לענין אב או בעל ששמעו הנדר ואח"כ נתחרשו, האם יכולים להפר הנדר או לא. וכן נסתפק בזה הג"ר ברוך בער בספר ברכת שמואל (סי' ל). וכתב ר' ברוך בער, שספק זה תלוי בחקירה יסודית בגדר הפסול של חרש, כמו שיתבאר.

ג. חקירת ר' ברוך בער

דהנה חקר ר' ברוך בער (שם) מהו גדר הפסול של חרש, האם הוא מצד הגברא, כלומר שלא נתנה התורה כח הפרה לאיש כזה שאינו

ב) ראיית האור שמח שאפשר להקם לשתי נשיו בבת אחת

ג. ראיית האור שמח

אולם האור שמח (הל' נדרים פי"ב הי"ד) העיר, שלכאורה יש להביא ראייה חזקה דיכול הבעל להקם לשתי נשיו בבת א', שהרי לא מצינו כלל דמי שנדרו שתי נשיו ביום אחד, ולא הפר נדרהן, שיכול להפר נדרהן אח"כ, ומוכח דבסוף היום חלו ב' ההקמות בבת א', דשתיקה ביום שמעו נחשבת כמו הקמה כמ"ש הר"ן (עט. ד"ה הפר בלבו).

ד. תלוי בחקירה

בספר הפרת נדרים כתב, דראיה זו תלויה בחקירת האחרונים בדין שתיקה ביום שמעו, אם הוא מדין הקמה בלב, דנתגלה דעתו דניחא ליה בנדרה, או דמלבד הקמה בלב עוד יש גבול ושיעור לכח הפרה, דהתורה נתנה כח הפרה רק ליום א' ולא יותר, עיי' בזה באפיקי' (ח"א סי' יז), ובחי' הגר"ט (סי' ס). [וכבר הבאנו חקירה זו כמה פעמים].

א. סוגיית הגמ'

הגמ' מסתפקת, האם בעל יכול להפר לשתי נשיו בבת אחת או לא, ומבאר הגמ' טעם הספק, דמספקא לן אם לשון 'אותה' הנזכר בתורה הוא דוקא או לאו דוקא. ולענין מסקנת הגמ', עיי' בר"ן (ד"ה לא מן השם) שהאריך לבאר מהו מסקנת הגמ' בזה. [ועיי' בר"ן (ד"ה אותה) דה"ה דיש להספק לענין אב, אם יכול להפר לב' בנותיו בבת א'].

ב. דברי הר"ן

הר"ן (סוף ד"ה לא מן השם) הוסיף, דהא דאיבעיא לן אם יכול להפר לשתי נשיו בבת אחת, ה"ה דיש להסתפק בכעין זה לענין הקמה, האם יכול להקם לשתי נשיו בבת אחת, ולכן מסיק הר"ן לדינא, שלפי מה שכתב (לעיל בסמוך) דמסקנת הגמ' היא דאין הבעל יכול להפר לשתי נשיו בבת אחת, ממילא ה"ה דאינו יכול להקם לשתי נשיו בבת אחת.

ה. לפי"ז מיושב

עפי"ז כתב בספר הפרת נדרים, דצ"ל שהאור שמח נקט כצד א' הנ"ל, דשתיקה ביום שמעו מועילה רק מדין הקמה בלב, אבל אם נימא כמו צד ב' הנ"ל, דמלבד הקמה בלב גם יש שיעור וגבול לכח הפרה, לפי"ז

אין הכרח דב' הקמות יכולין לחול בבת א', די"ל דבאופן שנדרו ב' נשיו ביום א' ושתק, באמת לא חלין ב' ההקמות בסוף היום, אלא שמ"מ אינו להפר אח"כ משום שכבר פקע כחו להפר. [וע"ע בשיעורי ר' דוד (אות קפח-קפט) שדוחה ראיית האור שמח באופן אחר].

ג) שיטת הר"ן במימרא דר' פנחס

א. סוגיית הגמ'

מובא במשנה דין ארוסה שהגיע זמנה להינשא, ונתחייב הבעל במזונותיה, ר' אליעזר סובר שהבעל מפר נדריה בעצמו, וחכמים חולקים וסוברים שהוא מפר עם האב. ומבאר הגמ' טעמו של ר' אליעזר, משום מימרא דר' פנחס, 'כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת', וכיון שהבעל חייב במזונותיה, הרי היא נודרת על דעתו.

שנדרה חל מדאורייתא, [שנדרו של קטן סמוך לאיש חל מן התורה], ואינה מקודשת אלא מדרבנן, מ"מ יכול בעלה להפר נדריה, ומבאר הגמ' (נדה שם) טעם הדבר, משום דכל הנודרת וכו'.

ד. ביאורו של הר"ן במימרא דר' פנחס

הר"ן הביא מחלוקת הראשונים בביאור מימרא דר' פנחס, שיטת הר"ן היא, שאין כוונת ר' פנחס דהפרה מועילה מסברא, דכל אשה נודרת על דעת שיסכים בעלה, אלא הפרה היא גזירת הכתוב, ולא נתנה התורה כח זה אלא לבעל או לאב, אלא דר' פנחס גילה לנו טעמא דקרא, דלפיכך נתנה התורה כח הפרה לבעל, משום דכל הנודרת וכו'.

ב. כולי עלמא מודו

הר"ן (ד"ה ועד כאן) כתב, שאין כוונת הגמ' לומר דנחלקו ר' אליעזר ורבנן במימרא דר' פנחס, דר' אליעזר סובר כוונתיה ורבנן חולקים עליו, אלא באמת כולי עלמא מודו לעיקר מימרא דר' פנחס, אלא דנחלקו לענין ארוסה שהגיע זמנה להינשא, ונתחייב הבעל במזונותיה, אם האשה נודרת על דעתו או לא.

ה. קושיית האחרונים

הקשו הרבה אחרונים [רש"ש (ד"ה נהי), מהרי"ט (ח"א סי' ד)], א"כ לענין קידושי קטנה היאך יכול הבעל להפר נדריה, הרי מן התורה אינה מקודשת לבעלה כלל, ומדאורייתא הרי הוא אצלה כמו זר בעלמא, ולא נתנה לו התורה כח הפרה. [ועי' בדרכי דוד (על הר"ן)], שיעורי ר' שמואל (אות קצג), וקובץ הערות (סי' כו אות א) שתירצו הקושיא].

ג. ראיית הר"ן

הביא הר"ן ראייה לזה, מהא דמבואר בגמ' נדה (מו.) דגבי קטנה שהשיאה אמה או אחיה שנודרת, יכול בעלה להפר נדריה, ואע"פ

ד) קושיית הראשונים על מימרא דר' פנחס

א. דברי הר"ן

הר"ן (ד"ה ועד) הביא, שיש מביאים ראייה ממימרא דר' פנחס, דמי שנדר על דעת חבריו, יכול חבריו לבטל הנדר, דנחשב כנדר על תנאי שיסכים חבריו. ומבואר שראשונים אלו נקטו דכוונת ר' פנחס היא, שהפרת נדרים מועילה מסברא, דמסתמא האשה נודרת על דעת אביה ובעלה. [וזו היא דעת הרמב"ן, אולם הר"ן חולק על שיטה זו].

אע"פ"כ יכול הבעל להפר, ומשום 'דבטלה דעתה אצל כל אדם'. [ועיי"ש עוד בריטב"א, שתירץ עוד תירוץ חשוב].

ד. תירוץ ב', הקמת נדרים

תוס' בנדה (מו: ד"ה כדר' פנחס, תי' א) תירצו, דבאמת א"צ חידוש התורה כלל לענין הפרה, וכל חידוש התורה הוא רק לענין הקמה, שאם האב או הבעל קיימו נדריה, שוב אינם יכולים לחזור ולהפר הנדרים. [וע"ע בתוס' בגיטין (פג: ד"ה כל הנודרת), ובתוס' הרא"ש (שם ד"ה התם) שדנו בקושיא זו].

ב. קושיית הראשונים

הרבה ראשונים נקטו כמו הרמב"ן בביאור מימרא דר' פנחס, והקשו על זה קושיא גדולה, דאם יש אומדנא דכל אשה נודרת על דעת אביה ובעלה, א"כ למה הוצרכה התורה לפרש פרשת הפרת נדרים, הרי מסברא יש לנו לומר כן, וא"צ גזירת הכתוב לזה. ומצינו בראשונים כמה תירוצים לקושיא זו, כמו שיתבאר.

ה. תירוץ ג', ביאור חדש במימרא דר' פנחס

עוד תירצו התוס' בנדה (שם, תי' ב) על פי מהלך חדש בעיקר כוונת ר' פנחס, שבאמת אין כוונתו לומר דטעמא דהפרת נדרים היא משום שכל אשה נודרת על דעת אביה ובעלה, אלא אדרבה, כוונתו לומר שמאחר שקבעה התורה פרשת הפרת נדרים, שוב אמרי' דמסתמא כל אשה נודרת על דעת אביה ובעלה, ולפיכך אף באופן דליכא גזירת הכתוב דהפרה יכול הבעל להפר משום דנודרת על דעתו.

ג. תירוץ א', אשה שאומרת שאינה נודרת ע"ד בעלה

הריטב"א (סז. ד"ה מת הבעל, תי' ב) תירץ, דחידוש התורה הוא, שאפילו אם האשה אומרת בפירוש שאינה נודרת על דעת בעלה,

דרף עג

בענין חרש ומכשירי שמיעה

ידי מצוות, וז"ל "הן אמנם שאין להתחשב רק עם מה שענינו רואות, מ"מ בנידון דידן הרי רואים ברור שהוא שומע היטב מה שמדברים אליו כו' אפילו מחדר אחר, גם חושבני שהמכשיר רק מגביר חזק מאד את הקול ושומע מממברנה כמו כל מעביר קול, והרי הוא ככל איש ששומע רק מהמגביר קול ולא מפי המדבר כו', אמנם פשוט שאין כל זה שייך ליציאתו במצוות התלויות בשמיעה כגון שופר, כי אין הוא שומע את קול השופר ממש אלא קול הברה של קול שופר". וכן נקט המנחת יצחק (ח"ג סי' לא), וז"ל "בנידון דידן, כיון דמשתמש במכונת שמיעה, הרי נראה דשומע ע"י מכונה עכ"פ במקצת כו', דאף שאינו שומע, רק כשמדברים עמו בקול רם ע"י מין חצוצרות וכיוצא בזה, לא מיקרי חרש".

וכל זה לענין עצם דינו. אכן למעשה יש כמה שאלות, כמו אם מותר להגדיל את קול מכשירי שמיעה בשבת, או אם כבה המכשיר באמצע השבת אם מותר לפעול אותם ע"י שינוי או ע"י נכרי. ועי' בשלחן שלמה (שם) שמחדש שמותר להשתמש בהם בשבת, וז"ל "מותר להם להשתמש בו בשבת ובתנאי שהמכשיר יהיה מופעל מבעוד יום, ומותר לשנות בשבת את עוצמת המכשיר אם אמנם לא יתאדם על ידי כן כל חוט בתוך המכשיר, וגם לא ישחיר כל חוט עם החלשת הזרם".

ולענין אם שכח להפעיל את מכשיר השמיעה, או שכיבה אותו בטעות באמצע השבת, האם מותר לבקש מנכרי להדליקו, יש פוסקים שהקילו בזה, עיין בשו"ת חלקת יעקב (ח"ב סי' מא) ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"ו סי' ו). והג"ר יהושע נויבירט (קונטרס יאיר לאוזן עמ' 51) פסק שאם מכשיר השמיעה כבה באמצע השבת, לכתחילה יש לבקש מנכרי להדליקו מחדש. ואם אין שם נכרי, ניתן לסמוך על פסקו של הגרש"ז אויערבך במנחת שלמה תניינא (סי' כה), המתיר ליהודי לעשות זאת מעיקר הדין.

בגמרא בנדרים (עב:) איתא: "חרש מהו שיפר, ת"ש. ושמע אישה, פרט לאשת חרש". והיינו שחרש שאינו בר שמיעה אינו בכלל הפרה. ועי' בשפת אמת (יו"ד סי' רלד סעי' כה) שחקר מהו הדין בבעל ששמע הנדר בזמן שהיה פקח ושוב נתחרש, האם יכול להפר או לא, והנידון הוא, האם אזלינן בתר שעת שמיעה או דלמא אזלינן בתר שעת הפרה. וכתב, שמלשון הברייתא לכאורה משמע דתלוי בשעת השמיעה, וכל ששמע כשהוא פקח יש לו כח הפרה, אבל מסברא יותר מסתבר לומר דתלוי בשעת ההפרה, דההפרה היא חלות המעשה, ואם בשעת החלות אינו בר דעת, לא שייך שתחול ההפרה, עכת"ד.

יש לעיין בדיני חרש. מובא בשו"ע (או"ח סי' נה סעי' ח) "חרש המדבר ואינו שומע, או שומע ואינו מדבר, הרי הן כפקחין ומצטרפים [למנין], אבל מי שאינו שומע ואינו מדבר הרי הוא כשוטה וקטן". ויש לדון במי שבשעת לידתו לא היה יכול לשמוע או לדבר, ואח"כ הכינו לו כלי שמיעה והיה יכול לשמוע, ושוב למד גם לדבר, האם דינו כשוטה כיון שאינו יכול לשמוע ולדבר באופן רגיל, או דינו כבר דעת לכל דבר כיון שסוף כל סוף הוא שומע ומדבר.

האג"מ (אהע"ז ח"ג סי' לג) דן בזה, וז"ל "אחד שנולד חרש בלי כח השמיעה, וממילא גם לא דיבר, וכשגדל שמו בתוך אזניו מכשיר שמיעה, ועי"ז שומע היטב אף את המדברים בחדר אחר כו', נכון לע"ד דיש לו דין מדבר ואינו שומע שהוא כפקח כו', אבל לא מסתבר להחשיבו שומע כו', דפשוט שכל עניני התורה נידונין כפי שרואים ושומעים בעצם, לא ע"י מכונות וכדומה, וכמו שרצים שלא נראו לעין אלא ע"י דבר המגדיל שאינם כלום".

אכן עי' בשלחן שלמה (רפואה ח"ב דיני חרש) שהביא סברת האג"מ וצידד שאפשר שבאמת יש לו דין שומע ע"י מכשירים אלו, ורק שאין שמיעה זו מועילה לצאת

דף עג

בענין כל הנודרת על דעת בעלה נודרת

תמצית הסוגיא:

ויש בזה כמה נ"מ בכוונת הגמ' שעל דעת בעל הנודרת.

הר"ן הביא יש מי שאומר דהנודר על דעת חבירו, יכול הלה להפר נדרו כמו בעל שיכול להפר מחמת דעל דעתו נודרת, והך דיעה הוא הרמב"ן במשפט החרם שכתב כהנ"ל. והר"ן חלק עליו בתוקף דחזינן דצריך לשון הפרה, וע"כ דהוי גזה"כ, ורק דאמרינן דהיכי נאמר הגזה"כ כל היכא דהיא במצב של על דעת בעלה נודרת. ומבואר דיש בזה מחלוקת גדולה בראשונים בכוונת הגמ' דעל דעת בעלה נודרת אי זהו כח הפרתו לגמרי או דהוי גזה"כ. ומצינו פלוגתא זו בעוד ראשונים. ובקובץ הערות ביאר הענין ועוד אחרונים בנ"מ בין ב' צדדים הנ"ל.

בגמ' מבואר חידוש גדול ודבר יסודי לכל ענין הפרת נדרים, דהא דהבעל יכול להפר ולהתיר נדרי אשתו סברא יש בזה שהאשה כשנודרת היתה דעתה על דעת בעלה וכמו שביאר הרא"ש 'וכאילו פירשה אם לא ירצה לא יהא נדר', אמנם צ"ב דא"כ למ"ל כלל כל פרשת הפרה ודיני הפרה ולשונות של הפרה.

אמנם באמת נחלקו הראשונים אם הא דכל הנודרת על דעת בעלה נודרת הוא עיקר כח הפרת הבעל, או דאינו אלא כעין טעמא דקרא וקצת גדר להגזה"כ אבל עיקר כח הפרה הוא מדין תורה ולא ע"י דעל דעת בעלה נודרת.

תמצית מראה מקומות.

א. ר"ן ד"ה ועד כאן.

ה. שו"ת הרשב"א ח"ד סי' ש"י.

כתב מפורש כהר"ן החולק על כל הנ"ל, דכתב דאפילו אמרה בפירוש שאינה נודרת על דעת בעלמה מ"מ בעלה מפר לה 'שהתורה נתנה אותה ברשות הבעל לכל נדר ולכל שבועת איסור שיש בו עינוי נפש או שהוא בינו לבינה וכו' מפני שהרוב כך דעתן ורובן על דעת כן הן נודרות', ומבואר דהוי דין התורה שהיא ברשותו להפריה משום ש'על רוב דעתן כך', ומשמע דאיזה עיקר כח ההפריה.

ונמצא דפליגי בזה הראשונים דלהרמב"ן והריטב"א כח הפרתו הוא ע"י דעת בעלה נודרת, ולהרשב"א והר"ן דין הפרתו הוא בעיקרו גזה"כ של הפרה.

ו. רש"ש.

הקשה על הר"ן מהגמ' נדה דגם באישות דרבנן [כגון קטנה יתומה שנשאת] יכול הבעל להפרי נדריה, דעל דעת בעלה נודרת, והרי הכא ליכא גזה"כ וע"כ דמהני בהך סברא לחוד. ובקובץ הערות מיישב זה.

ז. גמ' נדה דף מו:

מבואר בגמ' דקטנה יש לה הפרה אע"ג דהוי נישואין דרבנן, כדר' פנחס דאשה על דעת בעלה נודרת.

ח. תוס' שם ד"ה כדר"פ.

ותוס' הקשו א"כ למ"ל פרשת הפרה בתורה כלל, ותי' דנצרך להקמה, א"נ הא דנודרת על

מביא מי שאומר [רמב"ן דלהלן] דמסוגיין נלמד דכל הנודר על דעת חבירו מהני הפרת חבירו, והר"ן חולק בתוקף דכל דין הפרה הוא גזה"כ של הפרשה שבתורה של הפרה, והרי חזינן דצריכין לשון הפרה, ולכן חלק על הנ"ל. נמצא פלוגתא בגדר על דעת בעלה, ומצינו עוד מפרשים דנחלקו בזה כמו שיתבאר.

ב. רמב"ן משפט החרם.

כתב ממש כמו היש מי שאומר שכתב הר"ן דכל נודר על דעת חבירו דמאי לאשה דעל דעת בעלה נודרת [ורק דחילק לגבי יום שמעו, דרק הבעל ניתן לו כל יום שמעו משום שלום ביתו, משא"כ הנודר על דעת חבירו יכול להפרי רק מיד].

ג. ריטב"א דף סז.

ג"כ מבואר כהנ"ל, דכל הפרשה של נדרים הוא להגיד דהא דאשה נודרת על דעת בעלה אינו דברים שבלב, ושפיר מועיל, ועוד הוסיף דרק בנדרים שבינו לבינה ועינוי נפש היא נודרת על דעתו. וגם אפילו פירשה שאינה נודרת על דעתו מ"מ יכול הבעל להפרי דבטלה דעתה אצל כל אדם. וחזינן דכל הנודרת הוא ממש סיבת ההפריה.

ד. גמ' גיטין דף פג: וריטב"א שם.

כתב שם כהנ"ל, דהגמ' שואל היכן מצינו דזה אוסר זה מתיר, ושאלו הרי האשה אוסרת והבעל מיפר, ותירצו דכל הנודרת על דעת בעלה נודרת. ופי' הריטב"א ואפילו פירשה בהדיא.

דמהרי"ט נקט כהר"ן דאינו בעצם משום על דעת בעלה, והוכיח כן מהא דצריך לשון בנדרים ועוד סברות אחרות.

והמשיב לו [מהר"י בר רב] כתב כהרמב"ן דעצם חפצא של הפרה הוא ע"י דעל דעת בעלה נודרת.

יא. מילואים להריטב"א סימן י"ז.

מעורר פלוגתת הראשונים הנ"ל דנחלקו אי על דעת בעלה הוא טעמא דקרא בעלמא או עיקר כח הפרה, ותמה על סוגיא דנדה מכח זה, ותי' בשם המשאת משה [כעין הקובץ הערות] דשם באמת אינו כח הפרה של התורה.

ושבו כתב כמה נ"מ לדינא בין ב' הצדדים האלו, כגון קטנה בקידושין דרבנן דמהני הפרת בעל משום דעל דעת בעלה נודרת, אם אמרה מפורש דאינה נודרת על דעתו אז אי ההפרה רק מסברא ולא משום התורה אז לא יועיל, משא"כ אי הגזה"כ מהני לכל מצב של על דעת בעלה שפיר יועיל. ב' אם קטנה צריך הבעל שיפר מיד ע"ש עוד.

דעתו הוא רק לאחר שכבר אמרה תורה דין הפרה.

ט. קובץ הערות סי' כ"ו.

מסביר דתלוי בב' תירוצי התוס' האם עיקר כח ההפרה הוא ע"י סברא דעל דעת בעלה נודרת, [ולא נצרך הפרשה אלא להקמה] או דעיקר הפרה הוא מגזה"כ, ורק דיש סברא נוספת של על דעת בעלה דמהני בטקנה וכדומה. ובזה מתרץ קושית הרש"ש דלעיל.

עדיין מקשה דאי אינו גזה"כ, אלא דהוי כנדר על תנאי שהאשה התנה שאם הבעל יפר שיהא הנדר בטל, א"כ איך נימא דבעל מיגז גיז. ועוד הקשה דא"כ איך מיפר נזירות באמצע הנזירות הרי אין בידה לעשות נזירות לחצאין. ועיין קוב"ש שהקשה כע"ז דהוי כנדר לזמן ורק הקשה מנזירות ע"ש.

י. שו"ת מהרי"ט ח"א סי' ד'.

בהך תשובה נחלקו השואל והמהרי"ט בגדר הפרת הבעל.

חייבים מן התורה, או שיורה להם להקל, או שיפתחו להם פתח, מנדין אותו ב"ד ההדיוט, וכ"ש אם היה נדרם גדר לרבים או סייג לתורה או לדבר מצוה שאין רשאים להתיר בשום פנים בעולם, כדאמרינן בגיטין (ל"ה ב') וצריך לפרוט הנדר משום אסורא, ואמר בירושלמי חד בר נש נדר ולא מרווחנא אתא לגבי דרבי יודן בר שלום א"ל אשתבעאי ולא מרווחנא א"ל וכן בר נש עביד דילמא לקיסוסתיה אמר ברוך שבחר בחכמים שאמרו צריך לפרט את הנדר, פירוש לקיסוסתיה לשחוק בקוביא שהוא אסור מדבריהם.

וא"ת והלא לדברי המקלין כיון שעל דעתם נשבע והם מתירים כרצונם אפילו לדבר איסור נמי, כושנו מדבריהם וכי מיכנפי אינהו למישרא איסורא תהא הסכמתם כלום, ועוד דהא איכא ע"ד המקום שהוא מצטרף לדבר מצוה אפילו לדבריהם, ואם יאמרו שלא הוזכר ע"ד המקום אלא בשבועה שהשיע משה לישראל לפי שאותה שבועה במצותו נעשית אבל בשבועות וחרמות שלהן אינו מצטרף, א"כ למה הנהיגו האבות להזכיר בכל חרמי הצבור ע"ד המקום, אלמא שהוא מסכים עמהם. הוא ית' שמו יסכים על ידינו לעשות הטוב והישר בעיניו ובעיני בריותיו אמן.

שמא יקשה אדם על דברינו ממה שמצינו באגדה במכירתו של יוסף אמרו נחרים בינינו שלא יגיד אחד ממנו ליעקב אביו אמר להם יהודה ראובן איננו ואין החרם מתקיים אלא כעשרה מה עשו שתפו להקב"ה עמהם שלא יגידו לאביהם כיון שירד ראובן בלילה ולא מצאו קרע את בגדיו ובכה וחזר לאחיו ואמר להם הילד איננו ואני אנה אני בא הגידו לו את החרם ואת המעשה ושתק ואף הקב"ה אע"פ שכתוב בו מגיד דבריו ליעקב דבר זה לא הגיד מפני החרם ולפיכך בא רעב בארץ ישראל וירדו אחי יוסף עשרה לשבור בר ממצרים ומצאו יוסף חי והתירו את החרם ושמע יעקב שהוא חי ותחי רוח יעקב אביהם וכי מתה היתה אלא שחיתה מן החרם ושרתה עליו רוח הקודש שנסתלקה ממנו א"ר עקיבא החרם הוא השבועה והשבועה הוא החרם, אלו דברי אגדה זו. ושמא יבא הרואה לטעות וללמוד שמתירים חרמי צבור בזמן שאותם המחרימים אתם בחרטתם, יכולים אנו לדחות שהחרם של שבטים כיון שמצאו את יוסף מעצמו הותר שע"ד כן הוחרם מתחלה וכתולה נדרו בדבר הוא, וזה שאמרו התירו את החרם אינו אלא שפירשו לעצמן שמותרים הם ממנו, או שנשאלו עליו לבנימין הצדיק יחיד מומחה, ואין זו דרך האמת.

אלא הו' יודעים שלשונות הרבה אמורים בתורה בענין קבלת איסורים, והן שבועה ונדר וחרם ונדוי, חוץ מן הלשונות שהם חולדות לאלו או ידות להן כגון מבטא ואיסור וקונם וכיוצא בהם, ואלו כולן איסור הן אלא שכל אחד ואחד משמש [ג"א הוא שם] לעצמו ודינו חלוק מחבירו. והחרם הנזכר בדברי האגדות ובמקומות בתלמוד הוא שב"ד מחרימים על דבר ואמורים בלשון הזה כל העושה כך וכך וכל הפורץ גדר בדבר פלוני יהא בחרם או מוחרם הוא, זה

הא לדבר הרשות אפילו על דעתם כלומר שנמלכו כל אנשי העיר להתיר אינו מותר. וכן פירש ר"ת ז"ל בתשובה והוסיף ואמר דדוקא כי ההוא מקרי דרדקי שעל דעתם הוודר ועל דעתם הותר לפי שיצא הפסדם בשכרם באותו הדבר עצמו אבל משום מצוה אחרת אין לו הפרה כיון דע"ד רבים נשבע דמנא לך שכך היה דעתם משעה ראשונה להתחרט משום מצוה זו. וא"ת יהיו נשאלין, איהו למיסר עליה שוינהו שליח ולא למישרי ליה, הלכך אין חרטתם כלום להתיר לו, ועוד הראה פנים לדבריו. וכן תוכל ללמוד מדברי הגאונים ז"ל שאסרו כל נדרין ולא התירו להם כשאומרים ע"ד הקהל. הא למדנו שאין הנשבע ע"ד הרבים הללו מתיר שבועתו על פיהם ואין לו הפרה אלא לדבר מצוה ובחרטה גמורה וע"פ חכם. וכן היחיד שנשבע ע"ד היחיד אין אנו מתירין שבועתו ע"פ אותו יחיד אלא או ע"פ מומחה או שלשה הדיוטות וכדין שאר הנדרים בפתחיהן.

ואומר אני שהאומר ע"ד פלוני אני נשבע הרי הוא כאומר ע"מ שלא ימחה פלוני אלא ישתוק, לפיכך אם מיחה בשעת שמיעה בטל הנדר, קיים או ששתק נתקיים הנדר, ומנא אמינא לה מדאמרו בגמרא (נדרים ע"ג ב') כל הנודרת ע"ד בעלה היא נודרת ולפיכך נתנה תורה רשות לבעל בנדרי אשתו שאם הקים הוקם ואם הפר מופר, אלמא כל האומר ע"ד פלוני אני נשבע אם הפר אותו האיש מופר ואם הקים הוקם כדן הבעל, ודוקא כשהפר מיד בשעת שמיעה אבל אם שתק הוקם הנדר מיד. ואע"פ שנתנה תורה זמן לבעל בשתיקה אותו היום, גזירת הכתוב הוא ליתן לו זמן להמלך בעצמו משום שלום הבית ואין הדין הזה נוהג באחרים. תדע שהרי שנינו (פ"ט א') נדרה בו ביום ונתגרשה בו ביום אינו יכול להפר אלמא כיון שנתגרשה ויצאה מרשותו נתקיים מיד ואע"פ ששבועתה ע"ד בעלה היתה. זהו דין האמת ומשפט שלום.

אבל מה אעשה שהרבים שומעים להקל ולא להחמיר, ועוד שיש להם עכשיו פתחון פה מכיון שהוא מוחזק אצלם ממנהג דורות להתיר נדריהם בענין זה, אומרים שאין עיקר כל הנדרים והחרמים שלהם אלא ע"ד זה, ולזה הם מתכוונים כשהם אומרים ע"ד הקהל וכאילו התנו בפירוש הוא אצלם, מ"מ אפילו כדברי כל המקילים צריכים הציבור להזהר שלא להתיר אלא במעמד אנשי העיר וע"ד אנשי העיר, הא אילו התירו מקצתם כדרך היתר שלהן אינו כלום ואפילו ע"פ חכם ובחרטה גמורה אינו מתיר מפני שהוא ע"ד הרבים שאין מפירים לו כמו שביארנו, וכ"ש אם נהגו מקצתן קלות ראש בדבר שאין רשאים להתיר, אלא עונשים אותם כדתניא (נדרים כ"א א') מי שנזר ועבר על נזירותו אין נזקקין לו עד שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר ומחמירין עליה דלא פתחינן ליה בחרטה ובי דינא דמודקק ליה לא עביד שפיר ורב אחא בר יעקב אמר משמתינן ליה וכו' כדאיתא בפרק ואלו מותרין. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בלשון הזה כל כ"ד שנוקקין לזה וכיוצא בו ומודיעים לאלה שמזולזין בנדרים שאין

האירוסין דאיכא בהדיה שותפותיה דאב אגב האב מפר הבעל נמי בקודמין לאירוסין, כשם שהוא שותף בנדרים שנדרה לאחר אירוסין. מת הבעל נתרוקנה רשות לאב מנא לן¹⁹ אמר רבא²⁰ דאמר קרא²⁰ ואם היו תהיה לאיש ונדרה עליה, מקיש²¹ הויה ראשונה²¹ להויה שנייה, מה²¹ הויה ראשונה אב מפר לחודיה אף²¹ הויה שניה אב מפר לחודיה. פירוש כפילא דלישנא דהיו תהיה דריש, למימרא דכי היכי דבזמן שקודם הויה ראשונה היה לאב לבדו מפר, כך באותו זמן האב לבדו מפר מפני שנתרוקנה לו רשות הארוס. וטעמא דמילתא משום דמן הארוסין האב עיקר והבעל טפל²², דהא תלמודא טעמא דהפרת נדרים כר' פנחס²³ דאמר כל הגודרת על דעת בעלה נודרת, כלומר דאומדן דעתא דמוכח הוא שעל רצונו נודרת. (וכאילו, בנדרים²³) דאיכפת ליה כגון נדרי עיגוי נפש או שבינה לבינו²⁴ התנת

שיטת הראב"ד ורבנו הלל בספרי דבהפר האב כשהיא ארוסה ונשאת דמועיל הפרת בעל) ושם אות ו יתבאר דעת הרא"ש והר"ן דכל שנדרה כשהיא ארוסה אף בלא הפר האב ולא שמע ארוס ונשאת לאו קודמין. 18* ע"פ הכת"י. אך בנד' וד"ר: אבל עכשיו דמן האירוסין. 19 סוגיא [ע, א]. 20* כבכתי"מ, אך לפנינו שם: רבה. 20 במדבר [ל—ז]. 21* לפנינו שם: קודמל הויה וכו' לקודמי הויה. 22 במילואים סימן יז הבאנו מקור לשיטת רבינו דהאב עיקר וארוס טפל מירושלמי תחילת פרקין, ע"ש וכן הוכחנו שם אות ב מהשמ"ק בשם הרא"ם [סט, א] [עמ' ע טור ד], ומהשמ"ק [עא, א] ד"ה אביה ובעלה אחרון בשם פי', ומהרשב"א [סז, א] והמאירי שם. ע"ש בארוכה. וע"ש אות ד דכתבנו דאף דהרשב"א מודה לרבינו בגוף הדין, חלוקין ביסוד הדברים דלרבינו הא דהאב עיקר משום דנודרת על דעת האב וטעמא דרב פנחס שייך רק לגבי אב אבל להרשב"א נודרת ע"ד שניהם ומכל מקום האב עיקר דהוא הבעלים גמור על בתו ארוסה ע"ש. 23 לקמן [עג, ב] וש"נ. (ומדכתב רבינו "תלמודה טעמא דהפרת נדרים כדרב פנחס" וקאי על אב מבואר דגם יסוד הפרת אב משום דעל דעתו נודרת. וכן מבואר בתשובת הרשב"א ח"ד סימן שי ומהרשב"א [עג, ב] ובפרישה רלד, אך ראה באור שמח פי"ג נדרים הל' ט דכתב דאב מפר אפילו בלי טעמא דכל הנודרת משום דקנויה לן]. 23* ע"פ הכת"י, אך בנד' וד"ר: ובאלו נדרים. 24 מרבינו מבואר דאינה נודרת ע"ד בעלה כי אם בנדרי עיגוי נפש או דבינו לבינה. מיהו ראה במאירי נדה [מו, ב] סוד"ה

הויה לה הפרה דתרוייהו בלא הקם בנתיים. קמ"ל דעד¹⁸ דמפירין שניהם בבת אחת. כלומר שלא יהא בין הפרתו של זה להפרתו של זה שום הקם, וצריך לחזור הראשון להפר שנייה בו ביום¹⁴, דהפרה ראשונה כמאן דליתה דמיא. והאי בבת אחת דאמרינן לאו דוקא, אלא כל שאין הקם בנתיים בת אחת קרי ליה, ולעולם דהפר כל אחד מהם ביום שמוע דיליה¹⁵, דלבתר יום שמוע הא לא מצי מפר, וזהו שפירש רבינו ז"ל שיתחור אף האחר ויפר פעם אחרת עם זה, לומר דהיינו¹⁶ אחת דקאמר תלמודא. כתב רבינו ז"ל. ולא מיבעיא בנדרים שנדרה וכו' עד שהבעל¹⁸ מפר בקודמים משום שותפותיה דאב. פירוש דאע"ג דאין בעל מפר בקודמין דהיינו נדרים שנדרה קודם שנכנסה לחופה ולא שמע בהם עד אחר שנכנסה לחופה¹⁷, התם הוא טעמא משום דבתר נשואין כולה הפרה דבעל היא שאין לאביה רשות בה, אבל [בתוך ימי¹⁸]

סי' רעט ודעה ב במחבר סי' רלד סע' מט. מיהו דעת הטור שם וכ"כ הבי"ב בדעת הרמב"ם ודעה א במחבר שם דיכול להשאל על הקמה אפילו לאחר יום שמעו דהוה כא"י שיש מפירין וכן דייק רע"א תשובה מח מהרא"ש בגיטין פד סימן ת. [וראה להלן פרק יא ציון 76]. 13* כבכתי"מ, אך לפנינו ליתא: דעה. 14 כ"כ הרמב"ן ר"ן ונ"י. מיהו דעת הרמב"ם פי"ג הל' כא ומסקנת הרא"ש בפ' ופס' והטור [כמ"ש הבי"ב שם] וכ"פ במחבר שם סע' ו [וראה שם בבהגר"א]: דאינו יכול להפר שוב, וראה במאירי וכן משמע בפ"א במפרש: דלעולם לא בטל הפרה הראשונה ורק המקיים צריך להפר. ודעת הרשב"א בסוגיין ובתשובה ת"ה סימן ריח: דבהפר בעל והקים אב צריך הבעל לחזור ולהפר, אבל בהפר האב והקים בעל ונשאל על הקמתו חוזרת הפרת האב למקומו. [וראה במילואים סימן יז אות ג—ד, וסימן כ אות ה ד"ה וכן, בביאור דעתו]. 15 כ"כ הרמב"ן בסוף סוגיא דנתרוקנה והרשב"א [סת, א] ד"ה ששמע, המאירי במתני' והנ"י, הטור ודעה ב במחבר סע' ה, אך דעת הרמב"ם פ"ב הל' יז והסמ"ג לאוין רמב ששניהם צריכין לשמוע ביום אחד. [וראה בר"א מן ההר עמ' קמו ד"ה ונראה דר"ל הדין של הרמב"ם רק לב"ה דמקליש קליש ולא לב"ש דמיגז גיין]. 15* ג.ב. דצ"ל: בת אחת. 16* לפנינו ברמב"ן: הארוס. 17 מדכתב רבינו דקודמין היינו נדרים שנדרה קודם שנכנסה לחופה "ולא שמע בהם עד אחר שנכנסה לחופה" משמע דאי שמע ארוס לפני שנכנסה לחופה לאו קודמין ועכשיו שנשאת מועיל הפרת בעל. וזה שיטה מחודשת וראה משי"ע בזה בארוכה במילואים סימן יז אות ז (ושם יתבאר גם

כל אדם ואין פיה ולבה שוים, והבעל מפר כדינו²⁷. וכן פירשו בתוספות^{27*}. הילכך מן האירוסין שאין לבה גס בו אינה נודרת לגמרי²⁸ על דעתו של ארוס אלא שהתורה עשאתו סניפין לאב מפני שנכנסה לרשותו קצת, ומשום הכי

בפירוש²⁵ שיהא נדרה נדר אם ירצה הבעל ולא יפר ביום שמוע. והיינו דאשמעינן קרא דהא לא חשיב דברים שלב אלא אומדנא דמוכח²⁶, אי גמי אתא קרא וחדית בטעמא דאפילו אשה שפירשה שאינה נודרת על דעת בעלה בטלה דעתה אצל

יתומה דהקשה גמי כיון דנודרת ע"ד למה הוצרך פרשה של הפרה והביא תירוצי התוס' שם בנדה והוסיף וז"ל: ומ"מ להפרה אתה צריך, שהרי אין דעת בעלה מועיל כלום אלא בנדרי עינוי גפש ושבינו לבינה עכ"ל. ולכאורה כוונתו דאף דנודרת ע"ד מ"מ גוזה"כ דבעינן לשון הפרה דווקא ולא מהני אי אפשי שתדורי או איני רוצה בנדר, והביא ראייה לזה דהא ע"כ הפרה גוזה"כ הוא ובעי גדרי הפרה דווקא דהא חזינן דאינו יכול להפר אלא נדרי עינוי גפש ובינו לבינה אף דכל נדריה נודרת ע"ד [ודלא כרבינו]. 25 וז"ל הריטב"א בגיטין [פג, ב]: ה"ק שהנודרת תולה נדרה בבעלה שיהא נדר כל זמן שבעלה לא יפר "והרי הוא כאלו התנתה כן בפירוש" (כלשון רבינו כאן) ומשמע דמגדר תנאי הוא. וראה בקובץ הערות יבמות סימן כו דפירש דאינו כמו תנאי אלא נדר לזמן עד שימחה בעלה עכ"ל. וכן מטין לשון הריטב"א שם בגיטין: שיהא נדר "כל זמן" שבעלה לא יפר. 26 תירוצו זה ל"מ בש"ר. והנה מדברי רבינו שפירש דקרא אשמעינן דאומדנא דכל הנודרת אומדנא דמוכח, מבואר דהא דכל הנודרת ע"ד נודרת קובעת גדרי הפרה וכח ההפרה ולא רק דהוי טעמא דקרא, וכן מבואר מתירוצו שני של רבינו [ראה בציון הבא] דהיינו טעמא דבפירשה שאינה נודרת על דעתו דמועיל הפרתו משום "דבטלה דעתה אצל כל אדם ואין פיה ולבה שוין". וראה במהרי"ט ח"א סימן ד שעמד בספק זה אי כל הנודרת קובעת גדרי הפרה או הוי רק טעמא דקרא, ומסיק דהוי רק טעמא דקרא, וכן הוכיח דעת הר"ן ע"ש. [וראה בריב"ש קפה דמשמע גמי כהמהרי"ט]. וראה ביד שאול סימן רלט ס"ק ח שעמד על דברי רבינו כאן ועל פיהם מסיק דלא כהמהרי"ט [ועיין היטב בתשובת הרא"ש כלל י' אות ג דמשמע גמי כרבינו]. וראה במילואים סימן יז אית ה שהבאנו סיוע להמהרי"ט [דלא כרבינו] מהרשב"א בתשובה ח"ד סימן ש"י, ושם כתבנו כמה ג"מ לדינא בזה. 27 כ"כ הריטב"א שם בגיטין בתירוצו א' וז"ל: שאע"פ שאומרת כן אגן סהדי שאין היא נודרת שלא ברצון בעלה. עכ"ל. ובתירוצו ב' כתב באופן אחר: שכיון שנתנה התורה רשות לבעל להפר לא חילק הכתוב ונתן לו רשות להפר כל נדריה עכ"ל. וקרוב לתירוצו ב' של הריטב"א בגיטין גם ברשב"א בתשובה ח"ד סי' שי וז"ל: אע"פ שאמרה בפירוש שאינה נודרת ע"ד בעלה וכו' מפני שהרוב כך דעתן ורובן ע"ד כן נודרות עכ"ל. [וראה במילואים סימן יז אות ה ג"מ לדינא בין הסבר רבינו להרשב"א במקום שנתקדשה

גישואין דרבנן אם אומרת שאינה נודרת על דעתו אי יכול להפר וכן ראה להלן ציון 149]. וגוף הדין כתבה גמי התוס' הרא"ש בנדה [מו, ב] בתירוצו ב' וז"ל: א"כ אפילו פירשה בהדיא שנדרה שלא לדעת בעלה מפר לה בע"כ. עכ"ל. ויש לעיין אי תוספות שם והמאירי דלא תירצו הכי אי חולקין על דין זה. 27* גם בריב"ש קפה הובא דין זה בשם התוס': שהרי אפילו עומדת וצווחת שנודרת ע"מ שלא יוכל בעלה להפר לה אין בדבריה כלום ובטלה דעתה אצל כל שאר נשים עכ"ל. [אולם בריב"ש ליכא הך סיוע "ואין פיה ולבה שוין" ובאמת מהריב"ש מבואר דלא מפרש כרבינו דאגן סהדי שאין היא נודרת שלא ברצון בעלה, דהא מדין זה הביא הריב"ש ראייה דהפרה גוזה"כ ולא מטעם כל הנודרת, וע"כ הך לשון "בטלה דעתה אצל כל אדם" מפרש הריב"ש דלאו דווקא, והכוונה כבציון הקודם כמש"כ הרשב"א וז"ב]. אך בתוס' לפנינו ליתא ואדרבה בנדה [מו, ב] ד"ה כדר"פ תרצו באו"א: דאצטרך לענין שאם אמר קיים ליכי אינו יכול להפר [ראה מש"כ בזה במילואים סימן יז סוף אות ג]. אי גמי משום דאמר רחמנא בעל מפר קאמר דלעולם ע"ד נודרת עכ"ל. וראה במבי"ט סימן מה שהביא תוס' נערה המאורסה שלא הגיע לידיו שהאריך להוכיח דכל הנודרת הוא רק טעמא דקרא. 28 לכאורה כוונת רבינו להסביר דהיינו טעמא דהאב עיקר והארוס אינו אלא סניף לאב, דהיינו משום דיסוד הפרה הוא מצד אומדנא דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת, ואינה נודרת אלא ע"ד האב ולא על דעת הארוס ולפיכך אינו אלא סניף אולם ברשב"א [עג, ב] כתב בהדיא שנודרת על דעת שניהם ולכך אביה ובעלה מפירין נדריה [דלא כרבינו] וראה במילואים סימן יז אות ד—ה מש"כ בדעתו ושם אות ו הוכחנו גם מהר"ן והרא"ש דחולקין על רבינו ואית להו דנודרת ע"ד הארוס. אולם גוף לשון רבינו: אינה נודרת "לגמרי" על דעתו של ארוס צ"ב, דמשמע דקצת כן נודרת ע"ד הארוס. ונראה בכוונתו, דאף דמסמכת דעתה קצת ע"ד הארוס ורוצה הסמכתו לנדרה אכתי אינו בכלל הא דרב פנחס, דאינה מסמכת דעתה ע"ד הארוס "לגמרי" כדי שיחשב אומדנא בלבו ובלב כל אדם דאינה רוצה שנדרה תהא נדר אם יפר לה הארוס, אבל על האב מסמכת דעתה "לגמרי" שאיכא אומדנא דמוכח דאם יפר האב שלא יהיה נדרה נדר ולכך האב עיקר והארוס טפל. וראה במילואים סימן יח אות ג הסבר מה הכריח רבינו לומר דנודרת קצת ע"ד הארוס. וכן ראה שם גידון אי גם לב"ש דאית ליה בעל מיגו גייו אי אית ליה גוף

י א ב מ"י פ"ו מה' ש
שטטט ח"א וי"ח
מה' ג' ד' ח' ט' ט"ו
ל"ח נ"ב נ"ד נ"ז נ"ט
כ"ג כ"ה כ"ז כ"ט
ל"א ל"ג ל"ה ל"ז ל"ט
מ"א מ"ב מ"ד מ"ו מ"ח
מ"י מ"א מ"ב מ"ג מ"ד
מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט
נ"א נ"ב נ"ג נ"ד נ"ה
נ"ו נ"ז נ"ח נ"ט ס'
ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה
ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י
ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה
ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י

הוספות ר"ד

תנא ויהי ה' גיטין פ"ט
שלא שתיין בין על בנת
שלא חלבו לבית אבין
לעולם אף זה כריתות עד
ל' יום הר' זה כריתות.
אמר רבא הוה ר' גיטין
ד' ע"ב שלא שתיין בין
ימי ח' ויחייב און זה
כריתות כל ימי ח' פלוני
הר' זה כריתות מיט' חיי
פלוני דאפטר דמית
ומקיימת ליה התנאה חיי
דיתה נמי אפטר דמית
ומקיימת ליה התנאה
אלא אימא כל ימי חייבי
אין זה כריתות כל ימי חיי
וחיי פלוני הר' זה כריתות.
ובכאן מוכיח שמי
מותרת ליבשא ואינה
צריכה להתקן עד שימות
שלוני דהא אימא
אשרתה להתקן א"כ
הרבה ש' בדיקון שאילו
האמר כל ימי חיי אסורה
להטות כל ימי חיי חיי
ולאחר מיתתה היא מותרת
בלא ש' שהיא אלוכה
וא"כ אין זה כריתות
וכאן הר' ואמר הר' זה
כריתות אלא דהא לאחור
פלוני לה ליבשורי לא
חיישין שפא ועבר על
צויה ונמצא ש' בטל.
ומביעני ל' א"ל ע"כ
שלא תשתיין עד י"ק שנה
או עד זמן גדול שהיא
חוקין ולא שיליש הזמן
מהו י' אמרין כיון
הרובא דעלמא חייין עד ע'
דמתיבין כל שנותיה בהם
שבעים שנה בכל ימי
חייבי ימי ואון זה כריתות
או דלמא כיון דאיכא
הדיין כ"ס א' נמי אף הר'
זה כריתות. וכן כתב בעל
פ"ו ח' א"ל כל ימי חיי
פלוני ונאמרה לה לאחור
וחו' לה בין מן בעל שני
ומת' ליה בעלה ראשון
והר' חו' לה בין לאחור
פלוני ועיין ההוא פלוני
דאמרי לתנאה בנדיה
מקיים ואי שתי בחיי
לאחר מיתת
הראשון בטיל ליה גט
למפרע ובניה אלוכה
ממרות בתרא לאו
ממרות האסורה לשני
דכיון דבטל גט למפרע כי
דד באשת איש הוא.
וחן כשם שאסורה לבעל
כך אסורה לבעל חיהו
פלוני רבנן דהון קאמריין
דיקון דבתיי בעלה לא
עברה שילוח התנאה
ולאחר מיתה היא עברה
כיון שית' ליה בטיל ליה
לתנאה ולא בטיל ליה גט
למפרע וכפ"ל בהג"ן.
ראינו ג"ל בפרת דהון רבנן
דאם אשת דכיון דבתי
בעל בטל תנאה ואם עברה
בכחיה וכו' אמריין ואין זה כריתות
בשטת ח"א וי"ח מה' ג' ד' ח' ט' ט"ו
ל"ח נ"ב נ"ד נ"ז נ"ט כ"ג כ"ה כ"ז כ"ט
ל"א ל"ג ל"ה ל"ז ל"ט מ"א מ"ב מ"ד מ"ו מ"ח
מ"י מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט
נ"א נ"ב נ"ג נ"ד נ"ה נ"ו נ"ז נ"ח נ"ט ס'
ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י
ס"א ס"ב ס"ג ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"י

רבא כרבי ינאי משום זקן אחד סבירא ליה. ואל"כ ר' יוסי דקאמר רואה אני את דברי רבי אלעזר בן עזריה מדברי מלך וזאת ליה הוה פירכי סבר נמי כרבי ינאי משום זקן אחד ר"כ חוקי (ב) לר' יוחנן דפליגי לעיל אר' ינאי וי"ל דליכא לנמייר דרואה אני את דברי רבי אלעזר לא משום הוה פירכי קאמר ואל"כ כיון דר"א מקרא יליף הוה זקנים מה משיבין על דבריו דגזרת הכתוב הוא וי"ל דמשום דיש להשיב על דבריו ממעבר לאוקמי קרא טפי כדדרשו רבנן: **כזה** קודמי הוה ראשונה ד"א אגידא ביה כו'. אע"ג דלגמרי על כרחין לא דמו דהא בקודמי הוה ראשונה שרי"ל ל"כע' ונקודמי הוה שניה אסורה לקרובי בעלה הראשון מ"מ הוקשו לענין כי הוה דלא הוה אשת איש מעיקרא מושפעת לגמרי ממנו מדין אשת איש ולא תהא אגידא ביה כלל.

מורדה ר"א במגרש כו'. תימנה למאן מודה לרבינן דפליגי עליה לא הוה גט ואל"כ מותרת לשום אדם: **ואידך** ברית כריתות א"א דרשי. והא דרבי יוסי הגלילי דהוה בכלל רבנן דריש צ"כ (לש"ל דף כו) כרת כריתות והכא קאמר דלא דרשי היינו דלא דרשי ליה להוה דרשא אלא לדרשא אמרינא: **כ"י** ימי חייבין אין זה כריתות כל ימי חיי חייבין פלוני הוה כריתות. תימנה לרבינו יתחק דפ"ק דיומא (דף י"ג) גבי אף דרשא דאחרת ומקיימן יום מיימי מיתלתא דרשא דהכא ענין אחר דקאמר אלא דלמיר לה ע"מ שמתות אחת מנס נדרים הנודר אוסר * והכנס מתיר הא א"ר יוחנן ב"ר אבהו מתיר כלום אלא בהרשה הרב כדבם משמיה דרבא (ב) דאמר רב פנחס משמיה דרבא כל הגודרת על דעת בעלה היא נודרת נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר כריתות דבר הכורת בינו לבניה הא למדת שאין זה כריתות ורבנן האי כריתות מאי עבדי ליה מוביעי ליה (ב) דברתניא ה"ו גיטין ע"מ שלא תשתיין יום ע"מ שלא תלכי לבית אבך לעולם אין זה כריתות (ב) שלשים יום ה"ו כריתות ואידך מוכרת כריתות נפקא ואידך כרת כריתות לא דרשי (ב) אמר רבא ה"ו גיטין ע"מ שלא תשתיין יום כל ימי חיי אין זה כריתות כל ימי חיי פלוני הוה כריתות ומכאן קשה לר"י חסא אמאי לא הוה כריתות בעל מנת שמתות אחת מנס דלמא שפלוני דהוה כריתות דבטיל דתלה דאף בנייתתה לא גרע: **כיון** דהכא פסקה הכא לא קאמר א"ו דלמא לא פסקה דלאמרין לעיל דמדי כקאמר כיון דפקסה פסקה הכן שכן הוה: מסתברא

הרי גרושה אצלו בנות אלא בחוץ ור"ע א"י חוץ סבירא ליה לותיב חוץ ואי על מנת ס"ל לותיב על מנת ר"ע שמייע ליה דאיכא דאמר חוץ ואיכא דאמר על מנת מ"ד חוץ האי פירכא ומ"ד על מנת האי פירכא ומאי פירכא אי נימא איסור בהונה שאני הא ר"א נמי מאיסור בהונה קא מייתי ליה רבא (ב) כרבי ינאי משום זקן אחד קא מתני: אמר להן ר' יהושע אין משיבין את הארי לאחר מיתה למימרא דר' יהושע בוותיה סבירא ליה והא איהו נמי מיפרך קפרך ה"ק להו לדידי נמי אית לי פירכא מהוה בין לדידי בין לדידכו אין משיבין את הארי לאחר מיתה ומאי פירכא דר' יהושע דתנאי א"ר יהושע מוקיש קודמי הוה שניה לקודמי הוה ראשונה מה קודמי הוה ראשונה דלא אנדא בארינא אף קודמי הוה שניה דלא אנדא בארינא ארינא גופא מודה ר"א במגרש אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני והלכה וגיטאת לאחר מן השוק ונתארמלה או נתגרשה שמוותרת לזה שנאסרה עליו הש"י ר"ש בר אלעזר תשובה לרבי ר"א היכן מצינו שזה אוסר וזה מתיר ולא והרי יבמה דבעל אוסר ויבם מתיר התם יבם הוא קא אסר לה דאי מבעל הא שריא וקיימא הרי נדרים הנודר אוסר * והכנס מתיר הא א"ר יוחנן ב"ר אבהו מתיר כלום אלא בהרשה הרב כדבם משמיה דרבא (ב) דאמר רב פנחס משמיה דרבא כל הגודרת על דעת בעלה היא נודרת נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר כריתות דבר הכורת בינו לבניה הא למדת שאין זה כריתות ורבנן האי כריתות מאי עבדי ליה מוביעי ליה (ב) דברתניא ה"ו גיטין ע"מ שלא תשתיין יום ע"מ שלא תלכי לבית אבך לעולם אין זה כריתות (ב) שלשים יום ה"ו כריתות ואידך מוכרת כריתות נפקא ואידך כרת כריתות לא דרשי (ב) אמר רבא ה"ו גיטין ע"מ שלא תשתיין יום כל ימי חיי אין זה כריתות כל ימי חיי פלוני הוה כריתות ומכאן קשה לר"י חסא אמאי לא הוה כריתות בעל מנת שמתות אחת מנס דלמא שפלוני דהוה כריתות דבטיל דתלה דאף בנייתתה לא גרע: **כיון** דהכא פסקה הכא לא קאמר א"ו דלמא לא פסקה דלאמרין לעיל דמדי כקאמר כיון דפקסה פסקה הכן שכן הוה: מסתברא

הרי גרושה אצלו בנות אלא בחוץ ור"ע א"י חוץ סבירא ליה לותיב חוץ ואי על מנת ס"ל לותיב על מנת ר"ע שמייע ליה דאיכא דאמר חוץ ואיכא דאמר על מנת מ"ד חוץ האי פירכא ומ"ד על מנת האי פירכא ומאי פירכא אי נימא איסור בהונה שאני הא ר"א נמי מאיסור בהונה קא מייתי ליה רבא (ב) כרבי ינאי משום זקן אחד קא מתני: אמר להן ר' יהושע אין משיבין את הארי לאחר מיתה למימרא דר' יהושע בוותיה סבירא ליה והא איהו נמי מיפרך קפרך ה"ק להו לדידי נמי אית לי פירכא מהוה בין לדידי בין לדידכו אין משיבין את הארי לאחר מיתה ומאי פירכא דר' יהושע דתנאי א"ר יהושע מוקיש קודמי הוה שניה לקודמי הוה ראשונה מה קודמי הוה ראשונה דלא אנדא בארינא אף קודמי הוה שניה דלא אנדא בארינא ארינא גופא מודה ר"א במגרש אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני והלכה וגיטאת לאחר מן השוק ונתארמלה או נתגרשה שמוותרת לזה שנאסרה עליו הש"י ר"ש בר אלעזר תשובה לרבי ר"א היכן מצינו שזה אוסר וזה מתיר ולא והרי יבמה דבעל אוסר ויבם מתיר התם יבם הוא קא אסר לה דאי מבעל הא שריא וקיימא הרי נדרים הנודר אוסר * והכנס מתיר הא א"ר יוחנן ב"ר אבהו מתיר כלום אלא בהרשה הרב כדבם משמיה דרבא (ב) דאמר רב פנחס משמיה דרבא כל הגודרת על דעת בעלה היא נודרת נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר כריתות דבר הכורת בינו לבניה הא למדת שאין זה כריתות ורבנן האי כריתות מאי עבדי ליה מוביעי ליה (ב) דברתניא ה"ו גיטין ע"מ שלא תשתיין יום ע"מ שלא תלכי לבית אבך לעולם אין זה כריתות (ב) שלשים יום ה"ו כריתות ואידך מוכרת כריתות נפקא ואידך כרת כריתות לא דרשי (ב) אמר רבא ה"ו גיטין ע"מ שלא תשתיין יום כל ימי חיי אין זה כריתות כל ימי חיי פלוני הוה כריתות ומכאן קשה לר"י חסא אמאי לא הוה כריתות בעל מנת שמתות אחת מנס דלמא שפלוני דהוה כריתות דבטיל דתלה דאף בנייתתה לא גרע: **כיון** דהכא פסקה הכא לא קאמר א"ו דלמא לא פסקה דלאמרין לעיל דמדי כקאמר כיון דפקסה פסקה הכן שכן הוה: מסתברא

הנהרות הב"ח

(ב) תוס' ד"ה רבא וי' חוקי רבנן דפליגי לעיל אר' ינאי:

הנהרות וציונים

(א) כדפורי נוסף כל: (ב) כ"ח אכל דענין נזות: (ג) ככתי' נוסף ענין אחר הרי הנהרות אצלו בנות דר' ר' לא דמי גר אישת' שיש ע"ה גרוביה דהא יצד גרושין שיש בה אצל ב' אדם דליב' ב' אדם הוה גרושה בדרה ודון הוא שריא אותו גר גרושין אסורה על כהן זה אצל גר אישת' שהיה גר בהי' הגרשה גבי דהא דא היה אלא אצל גישואין וביטול תנאי ולא משום אישות דכיון שהותרה אצלו בנות אין כהן גר אישת' כל' אלא תנאי בעלמא ע"י הגמות מלא הורשין (ע' התנות מ"ל ב"ח וכו' וכו'): (ד) כ"ח וי' כתי' (א) כתי' באימור: (ו) כתי' שריא: (ז) ל"ב א"ס' ליתא כיון דבכתי' (א) כתי' שריא: (ח) כתי' שריא: (ט) כתי' שריא: (י) כתי' שריא: (יא) כתי' שריא: (יב) כתי' שריא: (יג) כתי' שריא: (יד) כתי' שריא: (טו) כתי' שריא: (טז) כתי' שריא: (יז) כתי' שריא: (יח) כתי' שריא: (יט) כתי' שריא: (כ) כתי' שריא: (כ"א) כתי' שריא: (כ"ב) כתי' שריא: (כ"ג) כתי' שריא: (כ"ד) כתי' שריא: (כ"ה) כתי' שריא: (כ"ו) כתי' שריא: (כ"ז) כתי' שריא: (כ"ח) כתי' שריא: (כ"ט) כתי' שריא: (ל) כתי' שריא: (ל"א) כתי' שריא: (ל"ב) כתי' שריא: (ל"ג) כתי' שריא: (ל"ד) כתי' שריא: (ל"ה) כתי' שריא: (ל"ו) כתי' שריא: (ל"ז) כתי' שריא: (ל"ח) כתי' שריא: (ל"ט) כתי' שריא: (מ) כתי' שריא: (מ"א) כתי' שריא: (מ"ב) כתי' שריא: (מ"ג) כתי' שריא: (מ"ד) כתי' שריא: (מ"ה) כתי' שריא: (מ"ו) כתי' שריא: (מ"ז) כתי' שריא: (מ"ח) כתי' שריא: (מ"ט) כתי' שריא: (נ) כתי' שריא: (נ"א) כתי' שריא: (נ"ב) כתי' שריא: (נ"ג) כתי' שריא: (נ"ד) כתי' שריא: (נ"ה) כתי' שריא: (נ"ו) כתי' שריא: (נ"ז) כתי' שריא: (נ"ח) כתי' שריא: (נ"ט) כתי' שריא: (ס) כתי' שריא: (ס"א) כתי' שריא: (ס"ב) כתי' שריא: (ס"ג) כתי' שריא: (ס"ד) כתי' שריא: (ס"ה) כתי' שריא: (ס"ו) כתי' שריא: (ס"ז) כתי' שריא: (ס"ח) כתי' שריא: (ס"ט) כתי' שריא: (ס"י) כתי' שריא: (ס"יא) כתי' שריא: (ס"יב) כתי' שריא: (ס"יג) כתי' שריא: (ס"יד) כתי' שריא: (ס"טו) כתי' שריא: (ס"טז) כתי' שריא: (ס"טז) כתי' שריא: (ס"יז) כתי' שריא: (ס"יח) כתי' שריא: (ס"יט) כתי' שריא: (ס"כ) כתי' שריא: (ס"כ"א) כתי' שריא: (ס"כ"ב) כתי' שריא: (ס"כ"ג) כתי' שריא: (ס"כ"ד) כתי' שריא: (ס"כ"ה) כתי' שריא: (ס"כ"ו) כתי' שריא: (ס"כ"ז) כתי' שריא: (ס"כ"ח) כתי' שריא: (ס"כ"ט) כתי' שריא: (ס"ל) כתי' שריא: (ס"ל"א) כתי' שריא: (ס"ל"ב) כתי' שריא: (ס"ל"ג) כתי' שריא: (ס"ל"ד) כתי' שריא: (ס"ל"ה) כתי' שריא: (ס"ל"ו) כתי' שריא: (ס"ל"ז) כתי' שריא: (ס"ל"ח) כתי' שריא: (ס"ל"ט) כתי' שריא: (ס"מ) כתי' שריא: (ס"מ"א) כתי' שריא: (ס"מ"ב) כתי' שריא: (ס"מ"ג) כתי' שריא: (ס"מ"ד) כתי' שריא: (ס"מ"ה) כתי' שריא: (ס"מ"ו) כתי' שריא: (ס"מ"ז) כתי' שריא: (ס"מ"ח) כתי' שריא: (ס"מ"ט) כתי' שריא: (ס"נ) כתי' שריא: (ס"נ"א) כתי' שריא: (ס"נ"ב) כתי' שריא: (ס"נ"ג) כתי' שריא: (ס"נ"ד) כתי' שריא: (ס"נ"ה) כתי' שריא: (ס"נ"ו) כתי' שריא: (ס"נ"ז) כתי' שריא: (ס"נ"ח) כתי' שריא: (ס"נ"ט) כתי' שריא: (ס"ס) כתי' שריא: (ס"ס"א) כתי' שריא: (ס"ס"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ט) כתי' שריא: (ס"ס"י) כתי' שריא: (ס"ס"יא) כתי' שריא: (ס"ס"יב) כתי' שריא: (ס"ס"יג) כתי' שריא: (ס"ס"יד) כתי' שריא: (ס"ס"טו) כתי' שריא: (ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"יז) כתי' שריא: (ס"ס"יח) כתי' שריא: (ס"ס"יט) כתי' שריא: (ס"ס"כ) כתי' שריא: (ס"ס"כ"א) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"כ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ל) כתי' שריא: (ס"ס"ל"א) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ל"ט) כתי' שריא: (ס"ס"מ) כתי' שריא: (ס"ס"מ"א) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"מ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"נ) כתי' שריא: (ס"ס"נ"א) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"נ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס) כתי' שריא: (ס"ס"ס"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"י) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יא) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"טו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"יט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"כ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ל"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"מ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"נ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"י) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יא) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"טו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"יט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"כ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ל"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"מ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"נ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"י) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יא) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"טו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"יט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"י) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יא) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"טו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ג) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ד) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ה) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ו) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ז) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ח) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ט) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"א) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ב) כתי' שריא: (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ג) כתי' שריא: (ס"

דכיון שנתנה התורה רשות לבעל להפר לה לא חלק הכתוב ונתן לו רשות להפר כל נדריה:

ורבנן האי כריתות מאי עבדי ליה. פירוש (הרי) [הני] ארבעה זקנים ולא איצטריך להם כריתות לדבר הכורת בינו לבינה, דאפילו בלאו כריתות משמע להו מהנך טעמיה דאמרי לעיל דלא יהא גט, א"כ (כל זמן שלא יהא כורת בינו לבינה דאפילו בלאו כריתות משמע להו מהנך טעמיה) האי (ל)כריתות מאי עבדי ליה:

ואמרינן ראיבעי להו לכדתניא הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין [על מנת שלא תלכי לבית אביך] לעולם. דאגידא (בה) [ביה] כל ימי חייה, אין זה כריתות. וה"ה נמי דר' אליעזר מודה בהא דאין זה כריתות אע"פ שחולק בחוץ, משום דשאני התם דאי מיית ההוא גברא שוב אינה מעוכבת כלל בשבילו ואינה אגודה ביה, משא"כ הכא שהיא אגודה ביה לעולם:

והא דאמרינן על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות. לאו דוקא לבית אביך דהא [כין] מית (אביך) [אביה] מותרת בו ודמיה לכל חיי פלוני דהוי כריתות, אלא לבית שהוא של אביך קאמר דאסורה בו לעולם. וכבר כתבתי לעיל (כ"א ע"ב ד"ה ע"מ). ואסיקנא דכל ימי חייה אין זה כריתות, אבל כל ימי חיי וחי פלוני הרי זה כריתות, וה"ה למאן דשרי היכא דאמר לה על מנת שלא תנשאי לפלוני לעולם דהרי זה כריתות, דהרי הוא כאילו אמר כל ימי חיי פלוני. ושלא כדברי הרמב"ם ז"ל (גירושין פ"ח ה"ב). ותדע לך שהוא כן דהא ודאי על מנת כחורן ובחורן לעולם משמע ואפילו הכי (קשה) [קא שרי] ר"א משום דאפשר דמיית והויה שעה דקיימא שלא בתנאי, [על מנת למאן דשרי נמי דכותיה הוא, וזה ברור. וטעמא דכל ימי חייה דאין זה כריתות וכל ימי חיי פלוני דהוי כריתות משום דבכהא] (ד)אית ליה שעתא דקיימא שלא בתנאי, אבל בכל ימי חייה לית לה שעתא דלא קיימא בתנאי והילכך אין זה כריתות:

תיבעי לרבי אליעזר עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם אלא למאן דקא שרי לעולם אבל הכא לא, או דילמא לא שניא. וכי היכי דהתם אמר דיש גרושין לחצאין (א"נ) [הכי נמי] הכא אפשר דיש גירושין ליום אחד. תבעי לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא משום דלא פסקה (מינה) [מיניה] לגמרי, אבל הכא כיון דפסקה לגמרי פסקה, [ולא קא מיבעיא ליה אליבא דרבנן דלהרי מגורשת] לההוא יומא (ובתנאיה) [וכתנאיה], משום דפשיטא] ליה דאליבא דרבנן דאין גט לחצאין דהכי נמי אינה מגורשת ליום אחד. ואסיקנא דבין לרבנן בין לר"א כיון דפסקה פסקה ומגורשת גמורה היא, כיון דשעה אחת נתגרשה אינה חוזרת לאיסורה אלא בקידושין.

ושמעין מהא דהגותן קרקע לחבירו גוף ופירות יום אחד שהקרקע שלו לעולם, כיון שנתרוקן ממנו שעה אחת רשותו של בעלים וזכה ההוא (פי') [גוף ופירות יום אחד זכה לעולם, וה"ה אס] אמר לו הרי קרקע זה נתן אצלך גוף ופירות עד יום פלוני שלו הוא לעולם. דכיון דפסקה פסקה. רבינו גר"ו. וקיימא לו

דהכא במאי עסקינן כגון שנשאת לזה לאחר שמת המגרש דנשואיה ודאי נשואין דהא אלמנה (היה) [היא] היום, אלא שמחמת שעברה על תנאה נמצא למפרע גט בטל והבנים שהיו לה ממנו בחיי בעלה הראשון ממזרים (דאי גלה) [דאיגלא] מילתא למפרע דההיא שעתא לא היתה מגורשת למפרע, ולפי פירוש זה כי אמרינן ועברה ונשאת לא משום נשואין (אלא) [אלון] שהלכה ונשאת לזה שנאסרה עליו, דבנשואין אלו ליכא עבירה, אלא דמשום נשואין אלו עושה (הא) [היא] למפרע ביאותה ביאות זנות ובניה ממזרים, והיינו עברה ונשאת לזה דנקט. ולא נהיר, חדא לישנא דעברה ונשאת לא משמע הכי, ועוד דאם איתא דהא (דהיכא) [דהכא] דלית ליה פותר אלא כשמת המגרש, כי היכי דבאידיך נקט מת ומגרשת הכי נמי הוה ליה למימר הכא ומת המגרש דהא כולה מילתא ר"ע היא. אלא התירוץ הראשון נראה עיקר וכדכתיבנא:

ובמאי אילימא בעל מנת הא גרושה אצלו בזנות. לאו דוקא וכדכתיבנא לעיל (ד"ה ובמאי) גבי הותרה אצלו:

דף פג ע"ב

ור"ע אי חוץ סבירא ליה לותיב חוץ אי על מנת סבירא ליה לותיב על מנת. הא כתיבנא לעיל דאע"ג דר"א פליגי בתרווייהו כיון דר"א לא נקט (בההיא) [בהדיא] אלא או חוץ או על מנת לא הוה ליה להשיב את הארי לאחר מיתה אלא במה שהוא אומר בפירוש, אבל במה שאינו מפורש לא. ופריך דר"ע משמע שמיע ליה הכי והכי ופריך לכולהו לישני:

מקיש קודמי הויה שניה לקודמי הויה ראשונה. וקודמי הויה ראשונה ודאי פנויה היתה, דאי לא (למ"ק שנקט) [למה] ליה לקרא למנקט] והלכה והיתה לאיש אחר לא ישוב לקחתה, דהכי הוה ליה למימר כיון שהלכה זו ונשאת לזה לא יחזירנה בעלה הראשון. אלא שמע מינה בפנויה עסקינן:

כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת. האי לישנא לאו דוקא אלא הרי הוא מן הלשונות דמתחלפים בתלמוד, דהא כתבינן לעיל בפרק השולח (ל"ה ע"ב) דעל דעת אהני לאחזוקי שבועה כי היכי דלא ירמה אותנו בלשון, וכמעשה דקניא דרבא (נדיים כ"ה ע"א), אבל לאו למימר שהנשבע על דעת חבירו שיהיה רשות ביד חבירו (לכתוב) [להתיר] לו שבועתו. והא דאמרינן הכא כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת, הכי קאמרינן שהנודרת תולה נדרה בבעלה שיהא נדר כל זמן שבעלה לא יפר, והרי הוא כאילו התנתה כן בפירוש. והיינו טעמא דאפילו בנשואין דרבנן כגון קטנה אמרינן (נה מ"ו ע"ב) דבעלה מפר לה אע"ג דנדרה נדר דבר תורה כגון (ד)מופלא סמוך לאיש דנדרו נדר דבר תורה, ומשום האי טעמא דכל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת הבעל מפר, וא"ת [אי הכין] היכא שהתנתה בפירוש ואמרה שאפילו לא ירצה בעלה בנדרה שיהיה נדרה נדר לא יוכל הבעל להפר. שתי תשובות בדבר חדא דשמא אע"פ שהיא אומרת כזו אנו סהדי שהיא אינה נודרת שלא לרצון בעלה. ועוד

לפי מה שיראה לך שיהא בו חקון ענין התקנה והלשון המסופק
 לפי מה שיכא דעתך נוסח בו במשמעותו. וכבר ידעת שהסנהגתי
 אני בן במקומיניו להסתלק מן הספיקות אבל אלו שכחתי כל
 ענין התקנה וכל לשון מסופק יהא ידון ע"פ פלוגי אי אפשר
 לדוניו לרלוך אלא כפי מה שיראה בדעתך לדון אותו מחוך לשון
 שחס לא שמו בדרך אלא לדון מה שהוא נמלא כחוב בספר
 התקנה ועוד שלא אמרו שיהא יודון כאשר תאמר אלא כאשר תדון :

עוד

שאלה הקהל החקינו בימים הקדמוני * שכל מי
 שיכררו ר"ש שיסיו מטילין המם על הקהל שיסיו
 מחויבין להטילו וראובן ושמעון בדרו לוי ויהודה ויששכר ובבל
 התקנה שאותן שיכררו ישכעו לקבל הענין ואם יסרבו ולא
 ישכעו ולא יקבלו עליהם שישתדלו בענין חוך ג"י מיום שירוד
 להם שכררו יסיו בדרו כ"ז המשנה מרדס. ולוי ויהודה
 קבלו על הנאי אם יקבל הג' עמיהם חוך אופן ג"י ואם לא
 יקבל הג' חוך הזמן שיסיו פעורים משבועתם לכסוף ארבי יששכר
 כג' ולא נשכע חוך זמנו ורלו הקהל להכריז על יששכר שהוא
 מנודה וחזר והאמר הריני מקבל חזרו יהודה ולוי ואמרו דשוב
 אינן מחויבין לחזור שכבר נאסרו מכיון ששכעו חוך זמנם :

תשובה

לפי מה שכחנת בלשון התקנה רח"ל לוי הדברים
 ששמוין שכן חייבין להטיל המם על כל פנים
 ונהשדל בו ואפי' אם תמלא לומר שכן פעורים מן הסדוי כל
 שנשכעו חוך ג"י ואפי' על הנאי מ"מ הדבר ידון בחצורה
 שהרי התקינו שכל מי שיכררו רחובן ושמעון שיסיו מטילין המם
 על הקהל שיסיו מחויבין להטילו. וכיון שכן לשבועת הכרורים
 סג' מהבא ונדויים מ"מ הרי הם מחויבין לקבל ולהשדל
 בכח התקנה. ועוד כי מכיון שנשכעו על הנאי ולא נתקיים
 הנאי נמלאם השבועה בעליה מעיקרא וכאילו לא נשכעו.
 והששני להם אפינו נכשיחזרו להשדל אם חזרמן מלילתן זולתי
 ששמו לכן חפילין ואמרו שלא ימשך סדוי אלא כל זמן המשנה
 הסרוב ומ"מ שבועתם כהן על הנאי ואפי' על איחם הנאי
 שיטנו בין קטן בין גדול אינה השבועה שהסכימו עליה הקהל
 וכנענע מתקן אם הסכימו כרי אלו נכשעין על הנאי שניהם פעורים אם לא
 ירלס הנאי או בני יסיו פעורים אלו משבועתם א"כ מה
 שועילו הקהל בתקנתם או אם החנו על מנת שיקחו מן
 הכיפה מנה בודאי אין זו שבועה הפוערת אלא חייבין
 לחזור למנויים ולהשכע כחכילה :

שי עוד

אמרת כי לאחר מכאן התיירו הקהל סגד
 כדי להגלל מן המכשול. ושאלת אם יש ממש
 בהתרחס לפי שלא נהגו מעולם להסיר נדרי הקהל ואי
 אפשר להסיר תרומת ושבועות של רבים שנשעה על דעת
 הקהל אלא במקומות שנהגו להסירן שהוא כאילו החנו
 בשעת הסרס ואמרת שכן שמתע ממני :

תשובה

באמת כך אמרתי ובמקומי אני עומד וכבר קדמוני
 רבותי ג"כ בדבר זה כי באמת מן הדין אי אפשר
 להסיר שום שבועת כי אם בפסחים ואפי' עם הפסחים א"ל לשום
 אדם להסיר נדרי עצמו להכריב לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל
 אחרים מוחלין לו וא"כ שבועת הרבים שאין להם פסח ידוע
 וממסכים לכולם איך יתירוה ופסחו של זה אינו פסחו של זה.
 וכבר ידעת כי רבינו יעקב ז"ל אמר כי נדר שהודר על דעת
 רבים אין לו סתור ואפילו לדבר מזה מן הטעם הזה א"כ פסח
 אותן הרבים הוא גלוי וידוע לכל שעל דעת כן נדר כהכוח מקרא
 דרדקי. ועוד אפילו מלאו כמה פסחים איך יתירוה הם בעצמם.
 הא אין להם שום דבר במה שיסמכו עליו בהתרחס זולתי שאנו
 אומרים שחס בתחנים ואומרים יהא נוסג בן כל שלא חתירוה
 וכענין נדרי האשה עם בעלה ודבר' פנחס דא"ר פנחס כל
 הנודרת על דעת בעלם היא נודרת וכמ"ש בגדה ב' ואלא דופן
 (דמ"ו ע"ב) וגם רבותי ני לא מלאו ידיהם בהסיר חרמי קבל
 ושבועותיהם שחס נוסגין בהם סתור זולתי מן הצד סוס. וכיון
 שכן כל שלא נהגו בהם להסירם הרי הדבר נשאר שם על הדין
 ואין לו סתור לעולם בלתי אם ישאל כל אחד ואחד מן הקהל
 בפני שלשה רח"ל להסיר כדורים וע"י פסחים כדן נדרים
 ושבועות דעמלא וזכא שיסיו המסירין שלא מעלל האנשים שנכנסו

באורח שבועה לפי מה שיהא שבועה וכן גם במקומות זו שנהגו
 בדיחך הקה"ג ושבועותיהם אם גלו בדעתם שאין מחזירין עכשיו
 על דעת כן וכגון שאמרו על דעת רבים או שאמרו בפירות שלא
 יהא בו הסיר וכיוצא בזה מדברים שיש בהם גלוי דעת שחס
 מחזירין ומשביעין על קו הדין לא ע"י המנהג. אין להם שום
 תקנה בהתרחס שהרי חזר הדין למה שהיה וכסתלק מכאן סתור
 מהשנהג שהיו נודרין על דעת עצמן סתירו כל זמן שיסכימו
 בהתרחס ובמקום סוס חמור חרס הקהל משבועת האשה שהגשאה
 הנודרת תחם בעלה אפי' שאמרה בפירות שאינה נודרת ע"ד
 בעלה אפי' בעלה חפר לה שהתורה נהגה אותה ברשות הבעל
 לכל נדר ולכל שבועת איסור שיש בו עיני נפש או שהוא בינו
 לבינו וכן ברשות האב כל שהיה נערה וברשותו של אב שלא נשאת
 תשבי שכרוב כך דעתן רובן על דעת כן הן נודרות אבל הקהל
 שהן נוסגין בן מעלתן די לנו שנשמך מעשיהם במסותמים על
 חלתי המשנהג הואת אבל כל זמן שכן מפורשין או בענין שחא
 מהשנהג ניכרם מסוך מעשיהם או מחוך לשונם חזר הענין על
 דינו ואין לו סתור. ומכאן לכל חרמי קהל שחס מבארים בהם
 על דעת הקהלות הרחוקות כמו שנהגו מקרוב כחכונ טוב אין
 להם סתור וכבר אמרתי להם בקהל עם זה כמה פעמים ואחסי
 ידעת ולפיכך איני רואה לשבועתם זו שום סתור אחר שלא
 הורגלו אלא אם ישלימו תנאם בהשדלות העלת המם :

שיא שאלתם

הסכימו דעת הקהל למנות אותנו כדורים
 לנדר העבירו וכן נשכענו לעשות כן וכחוב
 בחיקויי הסכמה שיחא רשות בידינו משלטון הסדריה לומר
 ולענות בנוף ועמון לפי ראות עינינו הודיענו אם יעירו עדים
 קרובים עם רחובן שעבר על שבועתו והעדים רחויים לסמוך
 עליהם. או אם יעירו אשה וקטן מסיחים לפי חומם יש לנו לסיר
 את רחובן אם לאו. וכן אם העדים או אחד מן קרובים לרחובן
 ורחויין אלו אמחלאות שאלו העדים אומרים אמת יש לנו
 רשות לעשות על פיכם אפי' שאין עם עדות ברור :

(א"ח עיין בה"ג סימן ע"ג ועיין בהשנהג הרמב"ן סי' רע"ב) :

תשובה

דברים אלו נדלתין שפועים בעיני שאלתם רשאי'
 לעשות כפי מה שנתראה בעיניכם. שלא נאמרו
 אותן הדברים שאמרתם אלא בנ"ד שרין. ע"פ דיני תורה
 כסנהגדין או כיוצא בהם אבל מי שנודר על תקומו מדיני אינו
 דן על דיניהם הכחובים בתורם ממש אלא לפי מה שהוא לדין
 לעשות כפי השעה ברשיון המשלה שחס לא בן אף הם לא
 יקנסו בנוף ולא בממון לפי שאין דין דיני קנסות בבבל ולא
 בדברים שאינם מליים לפי שאין אלו דנין עכשיו אפי' בדיני
 הסלואות מדין הסורס דבעיין אליהם שחס המומחין ואק
 הדיוסופס אק אלא בשליחותיהם קא עבדין וביעבדין שליחותיהם
 במילי דשכיחי כהודאות וסלואות אבל במילי דלא שכיחי כגון
 גזירות וחבלות ושאר עבירות לא וכן לא ילקח ולא יענם על פי
 עצמו לפי שאין אדם משים עצמו רשע מן הדין ואפי' יש עדים
 כשרים לא ילקח אלא"כ מהנו בו שאין בית דין מלקין אלא אחר
 התראה אלא שכל אלו הדברים אינם אלא בבית דין הנוסגין
 ע"פ הסורה. הלא תראו דוד שהרג ע"פ עצמו גר העמלקי וכן
 אמרו מכין ועונשין שלא מן הדין ולא לעבור על דברי תורה אלא
 לעשות סייג לחורס. ומשעה בנאחד שרכב [על] סוס נשכס
 וסביואובו לב"ד וסקלובו ולא שסלכס בן אלא שסיסה ששעה
 לריכס לכך כדאיתא ביבמות פירק האלכס רכס (ד"ל ע"ב) כל
 שכן אחס שטיקר הססכמה לא סיסה אלא לעשות מה שיראה
 בעיניכם כמו שכחוב באגרת התקנה אשר אמרתם וכן הדבר
 פסוס בינינו ובין כל המקומות שיש תקנה ביניהם על דברים אלו :

שיב שאלתם

נמלא כתוב בשמיר תקנות הכרורים
 במתמנים מראש שהנס ואיך לא יסגוס
 אלא מי שהוא בחיבה המם באלביעקה לג' פשימים או
 ליסר ונסתפקנו אי אוליין בסר זמן התקנה סח' או בסר
 זמן שיסמכה סכרור ונסקא מינה למי שנשכנס בין זמן לזמן :

תשובה

כל שנאמר בכמה ענינים חילו סיס או הוא אינו
 אלא בשעה שאירע אותו המאורע ולא על מה
 שיהי בזמן שעבר או בזמן של עכשיו וכדקן (ניסין דס"ז ע"א)

(*) כי שכתב לא תאמרו עוד סתורים מידת המלכות :

ילקוט מפרשים החדש על מסכת נדרים

(דף עב ע"א - עד ע"ב)

דף עב ע"ב

בתני דרך תלמידי חכמים בו. ג"כ ה"ה דלמי. לנכ אדם לנשותו כן אלה לחרושה לזרעה מרנן להדורי כדלמא נגמ' וע' כ' כבוד שור שנת ק"ד א' ד"ה המקטע על ג' תרבות עט"ה וכה מלתי עוד נכמה דוכתי ע' ג' מ"ג ב' דהשיב פסיקתה נסה מן דברים שנגמ' לת"מ דלף לחפור לנכ אדם כמזכיר בשנת ק"ג א' כ"ב ז' וכו' בחול ב' הומה וע' שנת ק"מ ב' דהשיב מלי טובא נכר ב' וכו' ולתו שייכ' נכל אדם כמו נכר ב' ד' עט"ה ז' וכו' פסוקה מ"ג ב' ז' זרעא מרנן דלף נפיש ל' תמרה כ' וזו שייך ג"כ בכל אדם ואפי' עונת מ"ג מסכת לשכת דכחותה כ"ב ז' מלתי א' ג"כ בשאר חלי וע' ע"ס ס"ד מ"ב ז' ואולתה עמו מלתי שבת אלת עמא ועמא מ"ס ב' כ"ל ל' אפי' דלמי אולתה תמתיש ואפי' דלף אורח מ"מ נמשנה וע' עוד יבמות מ"ד א' עלה עונת קמ"ל ב' היכי דנמתיי טונה בתרס וע' כן מוכח מקמחא הילתה טוס ע"פ דהיתק עורח דממשע דהוא לכל אכל כ"ב ב"ק פ"ב א' ויפליי כ"ג ב' נכמטה ואלס בחוסי קדושין מ' ב' ד"ה וע' אומרי דקדוק מדלמך און שנה לתלמד לנכול כסוק דלמחר און קפידה ע"פ:

[בבלי תש"ס]

גמ' בני רמי בר הובא בעל טורו שיפר בלא שמיצה. פי הר"ן ענין שלל שמע ולא ידע כלל אם נדרה מזה שמפר לה על הספק ונתר כ"ה מ"ס הלימד לחסות וכו' הכי ר' קיימין לא אמר גלוס. ופי' הר"ש דקיס לן טלה הי' גנטי קיימין שמח חזרו וכו' והכי ככר עטות וקשה דל"ב אף אם קיס עד שלל שמע נמי מהחלי שלל היי קיס ענין אם אמר כל מה שנדרת על הספק היי קיס דהא נמי שייך סכרת הר"ש דהיי כמו נדר קיסע ואפי' אף התקין דהספיה בלא שמיעה הוי הפרה אף המרס ינעל נמי היקוסת את שעה לנלל קיסם בא לנלל הפרה ואת שלל בא לנלל היקוס דהייט קודם שמיעה איטי מלפני כ"ג ב' נכמטה ואלס בחוסי קדושין מ' ב' ד"ה וע' אומרי דקדוק מדלמך און שנה לתלמד לנכול כסוק דלמחר און קפידה ע"פ:

[בבלי תש"ס]

שם ושבע אישה דוקא. וכתב הר"ן דהייט דהייט לא קפי רק על הכעל אלא גם על האב הארוס דנכסיה כתיב עטות (אב כתיב פסקו ו' וארוס נכסות ו'). עטות דנכסות לתקני שמעט הפסקוס הכתוסים גני ארוס קפי אבעל ג"כ

דמיפיעא אותה דוקא או לאו דוקא ואתה כתיב רק נכא וארוס, וכן בסוף העמוד ס"ג נ"ח נכא לה כתיב נכסותה, ופי' כתיב כן (פסקו ה' נכא פסקו ח' נכסות, פסקו י' נכסות): [אור ישועה]

ראשי ד"ה והא לא שמיעי ליה ושביעת אפוטרופוס אינה בשביעת הבעל דבבבירי דבבבירא לא שייך טיגוי שליחות. ג"כ ע"י קנות החוקן כ"י קפ"ב מ"ס להסבר ע"י סכר' זו ענין שמיטת דמחוב סגוף און מוטיל שליחות. ולא מלתי שילמך אהד לחברו שכ נכוכה עטורי הנה חסילין עטורי ע"י חוס' ר"ד רפ"ג דקדושין. וע' רמב"ם בשו"ת על המטובה פלך הדור כ"י ג"כ מופא בלתי מ"פ מל' אופר וכו' ר"מ חלקת כ"י ח' ב' לכויה דע"כ מלות יוס תרומה יחי לנכס הייט שמיטה. דלי ס"ד דהתקיעה היא המנהל אי"כ כל היה אהד יכול להוליא חברו נכמטה שופר וכל יודו ויודי היה חייב לתקוע דמחוב סגוף און נוסל ענין שליחות. והעטע דלתי מותלי חברו נמחוט סגוף דנחשב כחייב דממילא מזה שר השלטה כידו. והא דש"ך מוליא עם שנכדות אפי"ם שלל שמעט. ואפי' וכו' לעשות שלל עם השמיטה הכי הוי מודי דממילא. ויזיל דעם שנכדות דלמחו ואון אפסדות להס שימא לפי הנכמטה הקילו מ"ל ועין (רמ"ה ל"ה ע"א) וזכ"מ להלחך:

שם בא"ד ושמיעת אפוטרופוס אינה בשביעת הבעל ואפי"ם שישמא אינה דהפר דבבבירי דבבבירא לא שייך טיגוי שליחות. ר"ל דשליל לא שייך אלה נכר בשליל או נכמטה או דבפר שיהא עמית פשוט השליל נתקוותו כלתו עשה הוא אכל השמיטה הנהא להלס מנחלי פטולחו אלה ממילא מניע ללאו ע"י לא שייך שליחות עד לתיחו כלתו נעמטו שמע. והא דמוכרת ליה ולא סגי לו בתי הר"ן נכס הרב ר' יוסף שחירן קושא זו עם הטוביה מנחה הר"ש גופי' נמי נראה שהדן עמו דחירן הרב הנ"ל איטי מספיק לקוסיה אלה נמלא דיק שליחות לשמיטה דהא ככר מירלה הטוביה דל"מ מה שיכל למר כל דרזיה שחירן וכו' איטי דלבי שמענה יחי הספרה תל מדהשקא ועם כ"י מוקיס הגמ' הפלוגתא דר' יאשי ור"י ממי' נור דהייט אף ל"מ לאלו לרמנן מי אילת מ"י ח"ה הא ל"מ מפני שיכול להפר נדרים המעמידים בהשקתה לבי ישמע אותה החול הספרה נכמטו חסוב מדי למי למעד השקא דהייט למר מה שמדור לבי שמענה יחי מופרס מהשקתה ולהכי יכול לבי למנות שליח. וא"כ אלו נאמר דהשליחות משה יוכל למנותו שיהא נמקומו כלתו שומע הוא. מה

הקושי' והא לא שמיע ל'י הא על השמיטה לא שייך להקשות מי אילת מדי שיהי אף הוא מדי יכול לשמיע (והר"ן אפטר סוכר דמ"מ לא חשיב יכול לשמיע שדמיון לא נדרה) מה שמדור וא"כ הא על השמיטה הוי שמיעה השליל בשמיטת עמלו ומה לא יוכל למנות שליח על הספרה משום מי אילת מדי הרי ל"מ אף הוא יוכל עמה להפר לכשישמע וזה חשוב יכול נעמטו להפר והשמיטה הא שומע השליל הוא נמקומו שליח למחוט. ומכונה לנלל למחוט דעל השמיטה לא שייך לשליחות. ועמיון יקסא מה נכך דלמיה לא מלי מירר מפני העדר השמיטה הא השליל יכמט ויפרי. ליה מפי' הסוגי' דמור לכל מדי וכו' להפר סוגי' דלמחט דלמחט איטי עותן כה לשליל להפר אלה עד שישמע הוא וזו החול הפרה השליל נמקומו. וזה ודאי חשיב מדי דלמיה מלי עמד הפאה ל"מ שילמך כל נדרים שמדור יחי מופרס עממה לכשחמט:

[בבלי תש"ס]

דף עב ע"א

ר"ן ד"ה בני רמי בר הובא כו' הרש דהרשב"א אפי"ם שמיטת. ג"כ נראה דדקדוקי להא משום דכרתה גמור כולל לחיטע מדיי אס יתיר לה דרמיה כסס פסוק דרמיה ומוילא דרמיה משום דקדושין איטי אלה מדרבנן אבל נדרים דלמחטו פקחא דלמחוטתה ניטרו ולא ס"ד דלפקט ליה וכו' דלמיה פסוקים הר"ש כ"ב:

[בבלי תש"ס]

דף עב ע"ב

גמ' ב"ה הנודרת ע"ה דעת בעלה היא נודרת. ג"כ ע' ר"ן וע' רשב"א שעל הר"ף ריש פירקין ד"ה אמר נכעל נחוקתה רשות לנכ ד'י דמה דכתי' קרה דבעל מופר איטי דלשמעי' קרה דקר דכל הנודרת כ"י לא חשיב דברים כעלל אלה לומדנא דמוסא אי נמי לחא קרה ודמיה דלמ"י אהס שפירסה שלינה מופר על דעת בעלה בעלה דעתה אלא כל אדם ואין פי' ולכס שייך הנכעל מפר דביט ע"פ וע' שו"ת הרשב"א מ"ד ס"י חור השקובה ס"י שהשואלה הידורת תחת בעלה אפי"ם שמיטה פסוקים שלינה נודרת ע"ד בעלה אפי"ה בעלה מופר לה כשהורה מנהא אותה כרשות העבל לנל נדר כ'י מפני שהרוב כן דעתן ורובן על דעת כן תר עריות כ"י ע"פ וזו סברא אחרת מסכת ה"רשב"א דנכרת הידורתא דלמ"י חומרת פסוקים שייך נודרת על דעתו מ"מ אמר' דלן

פי' ולכס שייך כזה ועמיון נלכס נדרה על דעתו אפי"ם שפי' אחרת להיפוך ומס"ה מירר וזילוי סכרת ה"רשב"א דנכמטתה בלמחט און נודרת על דעתו ורק דכיון דרזיר נודרת על דעת בעליהן נלכסו עמט מנהא מוכר' כל הגיס' נכמט' בעליהן לעמיון הפרה ואפי' נכמטה וע' גמ' נדה מ"ו ב' ד"ה כד' פתס' ועמ"ס בבית האלור ערך אפי"ם קרה כלל קמ"ה:

[בבלי תש"ס]

ר"ן ד"ה והכ"ה היינו ר' יהושע דהוא בר פלוגתא דר"א בכ"ה דרבתי. ג"כ רלי' ליה ממשנה נמחוט ע"ה ב' ר"א קודם וזכ"ה לא קודם ונמ' שם מיימא ברייתא ר"א קודם ר' יוסי' אומר לא קודם וע' כ"ה ס"י מ"א כל כ"ה ענין חסין שייךין כרמיוס ר' אליעזר אומר נמה שון קופות הגונסן שייךין באריות של דיק כ"י ר' יוסי' אומר כולן כרמיוס ור"ש ד"ה כ"ה כרמיוס, אהא לא שמעי' דמתן מנה קמח ר' יוסי' עכ"ל וא"כ שמע דקסח עד פלוגתא דר' אליעזר איטי ר' יוסי' דוקא מדלחך להשמע אה"ך דר' אליעזר דהוא ר' יוסי' ואלס הר"ש כ"י ע' עד פי' אהר סה ע"פ:

[בבלי תש"ס]

ר"ן ד"ה ביד ע"ה אחריות אטרו כו' ובפורש שם טמא א' מישום ספקין אי מישום דרעלא כו'. רעק"ל וז' בעליון הקשה דלמטנה חמורה הא ליכא מאן דל"מ מסיס דעלמא. תמתי דהא פקדושין (דף י"א) חילת בחוס' דגם אפי"ם ס"ל לעלמא דלי לאו שקמני מעקרא לנל חסיל שמה משקא לא הייט גזרין משום ספקין לתורא דהא לא סכימא כרוב גיס' אף אחרי שאסורא לנלמ' עד הגעת זמן שמה משום ספקין וגם טעמי זמן עד שחנכס לחופה משום אטרו דבעיקר חון לא מקרי דביקא:

[בבלי תש"ס]

ר"ן ד"ה ואיכא אלא ודאי רב פנהם ה"ק גזר דהפרה דבעל גזירה מיהו משה"ה וכתה תורה דבעל דהפרה נדרים משום ד"ע דעת בעלה היא נודרת הלכך כ"ה שיהא נודרת על דעתו היולא קר' גזירה דאטרו רחובנא. וקפ"ה ל' נכסויא קטנה שאינה אלה דנכנן מנה חילתה מלמוריה. וגם טעמי זמן נמי ניחוס לספקין ויחי' הקדושין מעקרא בעלילס וימה חסוב ה"ה דעל דוקא:

[בבלי תש"ס]

דף עז ע"א

בתני אי היבבא גמורה איבבא בשם הארוס דנכסיה כתיב עטות (אב כתיב פסקו ו' וארוס נכסות ו'). עטות דנכסות לתקני שמעט הפסקוס הכתוסים גני ארוס קפי אבעל ג"כ

הנהגות וחדושי הרש"ש

ע"ס. אכל לעלל שמעיו הנכולה החוספות סס (מה) ד"ה לעלל דמחלקי כין לישנא דכיון שנכנסה ללישנא מעד שחנכס דעד י' נכמטתה עד שחנכס לחופה. עד ש"ה או מייס כ"י רלו לדיק מלשון זה (ולפי גי' עד שחנכס להכ"ע) דמחתי דמסורה לא מהני (דמס"כ המהרש"א סס בחוסי' דפריי ברייתא לא מחזור דל"ב טפי ה"ל ליערך מלשנא דמחיקין סס (נז) כ"ד של תרתיין חמרה און הקשה אולתה נכרומה עד שחנכס לחופה) והכי ק"ל שם דנכרומה אינה אורלת אמרו וכו' וז"ל דטור למד דין הפרה נכרומה (דברסע נכול דמסורה לטי אלהדי וז"ה אפי' לא אמר אלה למסורא בעלמא) דכמו דהיישקין לתמכון נכרומה נכסר כמו כן לענין הפרה. וזכ"ה המור"ם סס פ"ט שמיטות על פיר"ה מ"ה מסריה לנל. ולפי' נדרים סגוריה אחר המוכרה יעולין להפר הפעל והאכ בשופחות ממ"ז דלס לא ימלא תמכון הפרה הפעל לתורה סגי. ולא סגי בנכרס האכ למור (ודעת לנטון כן לחלק כן) לאו דכמה הר"ן לקמן (עד) לענין ב' יצמין דנענין שיהא ידוע בעשה הפרה ע"פ) אכל נדרים שקוסים המסורה על דלמלא לא ימלא תמכון ועל איטי מפר כקדומין. ולפמ"כ י"ל דגם הרמב"ם לא יתלוק על הטור כזה ד"ל ופי"ה מ"ה"ג הכ"ג מפר האכ כ'י ולא העבל יכול להפר שאין העבל מפר כקדומין. ומה דייקו דמשמע הא נדרים סגוריה אחר שנמסרה יכול להפר ע"י בהג"ה סק"ה. דל"ל דלמי לאסוקו דלוחין יעולין להפר בשופחות ג"ל. וא"כ אס הפר העבל למדיה אס לא ימלא נה סמפון יחיז מופרין למפרע. אכל נכמטה הרמב"ם ס"י ח"ה חומות ה"ג ונכ"ה ה"ה הפס' טעם על הא דלמיה אולתה עד שחנכס לחופה. משום גזירה שמה אטלכ' ל' והשמתי טעם דקמפון. ולכאורה חמיה דהא מוכה להדיא בכחותה (נת) דלכ"ע למשנה אחרונה הטעם משום סמפון. וכה"ג הקשו החוס' סס (מת) ע' על פיר"ה. וכן ממה גמ"ס לקמן על הר"ן (ויאשמיטתיה במח"כ) שן גס דעת ר"ה והרמב"ם יואלי תמכו על סוגיא דקדושין (ר"ן) דלפמ"ס שמעט דעטס מ"א משום דלעולא דהייט שמה ימנו כ'י. ועמ"ס סס שמקו כזה: ר"ן ד"ה והכ"ה. דהוא בר פלוגתיה דר"א בכ"ה. כ"ל: ר"ן ד"ה ואפי' בורן בפני הבעל. ואין כן דעת ר"ת כ'י אפי' אס בורן בפני הבעל ואיב"ה אוב"ה כ'י. כ"ל: ומ"כ דתי כ'י מיהו לא מייפקל'ה ממחתי. ר"ל מ"מ כ'י ויס כ"דו שלל תמכין מוחא וזות אפלינה שיהיה לה ככר בעגלה: ר"ן ד"ה ואיכא אלא כ'י. מה שהגיהו מ"מ ע"ה"ג הא ל"ל: בא"ד נדי דהפרת הבעל גז"ה"ה היא כ'י אפי' הנודר ע"ד הבריר ד"ה חרית כ'י. ממה לפי' מלי שמע נכדה עד קטנה. דלמל' מלמוריהמה ה"ל כאלה. וכן ל"מ לפי מלי דמח' דגס הוא חייס תמכון מלי מהני לא נודרתה על דעתו:

דף עז ע"א גמרא דבי אהא אחרוי אפי' ע"ה בריאה או בנישא. ל"י אמאי סיק מליה: ר"ן ד"ה ר"א. ובדאפרש בגמרא בס"ד. כ"ל: ר"ן ד"ה ור"ה י"ש זיקה. כן ב' ש"ש י"ז ב"ה ד"ה. כ"ל: ע"ס פכר"ש ר"א"ש פסק"ע ובגון שא' כן

סימן כ"ו ←

א) דף כ"ז [ע"ב] כדרב פנחס וכו' ב"ה הנודרת על דעת בע"ה נודרת. ונדה (מ"ו ע"ב) מיימין להא דרב פנחס לענין קטנה, דנישואיה דרבנן ונדה לאורייתא, ומ"מ מיפר בעל. ובתוס' שם [ד"ה כדרב פנחס] הקשו, א"כ אמאי נכתב בפרשת נדרים דבעל מיפר לאשתו, הא אפילו אינה אשתו, כגון הכא, מיפר משום נודרת על דעתו. ותירו דאכטריך לענין שאם אמר קיים ליכי שאינו יכול להפר. א"נ, משום דאמר רחמנא בעל מיפר, קאמר לעולם על דעתו היא נודרת וכו', מ"מ היא סבורה שצידו להפר ונודרת על דעתו עכ"ל. והנה לפירוש הראשון על כרחק ז"ל דליכא שום נפק"מ, דאל"ה אכתי איצטריך קרא. וקשה דהא נפק"מ היכא שאמרה בפירוש שאינה נודרת על דעתו. אמנם עיין צריטצ"א גיטין (דף פ"ג ע"ב) שכתב דאפילו אמרה בפירוש ג"כ יכול להפר, חדא משום דאנן סהדי שנודרת על דעתו אפילו אומרת שאינה נודרת על דעתו, ועוד דלא פליג רחמנא בין היכא שנודרת על דעתו או לא. וסברא הראשונה היא לפי תירוצ' הראשון שבתוס' [וכעין סברא השניה נמצא בתוס' יבמות (דף ו' ע"א) ד"ה שכן הכשר מזה וכו', ואור"י דכבוד אב, אפילו עוסק בגוף מזה לא דחי, דככל ענין קא פסיק שלא ישמע לו. והיינו, משום דרוב עניני כבוד רגילים להיות ע"י הכשר מזה, קאמר רחמנא דלא דחי בכל ענין עיי"ש. והיינו דג"כ דלאורייתא שייך לא פלוג], וא"כ שוב אין נפק"מ ולא איצטריך קרא. [אלא דאכתי נפק"מ היכא דלא ידעה כלל שיס לה בעל, שקידשה אציה שלא מדעתה, ואיצטריך קרא להכי, ו"ע].

ב) נמצא לפירוש הא' ליכא רק הך דינא נודרת על דעתו, ולתירוצ' השני תרתי איתנייהו, הך נודרת על דעתו וגם גזיה"כ דיכול להפר אפילו היכא שאינה נודרת על דעתו. אמנם הר"ן בנדרים (ע"ג ע"ב [ד"ה ואיכא דילפי]) כתב: ואיכא דילפי מינה דמי שנדר ע"ד חבירו מצי מיפר, דלא גרע מפרש חבירו מתחם דבעל וכו'. וזו אללי שגגת הוראה, דהא אע"ג דאמר על דעת בעלה היא נודרת, אפ"ה צריך בעל שיפר לה באותו לשון שקצבה לה תורה, וגזיה"כ היא, ומשו"ה אין כל הלשונות [שוין] זו, ואי אמרת וכו' משום דנודר על תנאי דמי וכו' ראוי שתהא נאמרת בכל לשון, אלא ודאי רב פנחס ה"ק, נהי דהפרה דבעל גזיה"כ הוא, מיהו משום הכי זכתה תורה לבעל בהפרת נדרים, משום דע"ד בעלה היא נודרת, הלכך כל שהיא נודרת על דעתו חיילא הך גזיה"כ, אבל נודר ע"ד חבירו דלא חדיה ציה רחמנא מידי, ודאי לא מצי מיפר עכ"ל. ולדבריו תיקשי מהא דיכול להפר בקטנה שנישואיה מדרבנן, וכנראה שהר"ן נוהר מזה במש"כ "הלכך כל שנודרת על דעתו חיילא הך גזיה"כ". ואולי כונתו, דהמורה ירדה לדעת נשים, שהן חולות

בדעת בעליהן יותר מבאדם אחר [וכעין שכתבו התוס' [כתובות נ"ד ע"ב] דהמורה ירדה לדעת השומרין], ועל גמירת דעת כזה היחה הגזיה"כ שיוכל להפר, ועל כן בקטנה נשואה, שהיא סבורה שהוא בעלה, היא חולה בדעתו כמו בבעל גמור, ושוב איכא גזיה"כ. אמנם אכתי תיקשי, דהיכא דלא ידעה שיס לה בעל לא תועיל הפרתו, כיון דעיקר גזיה"כ הוא היכא שנודרת ע"ד בעלה, ו"ע.

ב) ובגיטין פ"ג [ע"ב]: לא מצינו זה אוסר זה ממיר, והא הפרה דאשה נודרת ובעל ממיר, התם כדרב פנחס עיי"ש. ולפירוש הראשון שבתוס', ודאי ל"ק, ולפירוש השני נמי, י"ל דהוא רק משום לא פלוג, כמש"כ הריטצ"א, אבל לדעת הר"ן תיקשי, דאכתי משום גזיה"כ הוא, והיא אוסרת והוא ממיר:

ג) ולפי"ד תוס' יתבאר דברי הרמב"ם התמוהין פי"ג מנדרים [ה"ב], שאין האב והבעל ממיר כמו החכם אלא עוקר הנדר מעיקרו ומפירו עכ"ל, והוא נגד ההלכות שפסקן הרמב"ם בעצמו, דבעל מיגזי גיזי וחכם מעיקר עקר, ועיי"ש בכס"מ ולח"מ. ולפי הנ"ל נראה, דהנה ודאי הא נודרת על דעתו, אינו כמו תנאי, שאם לא יראה בעלה יתבטל הנדר, דא"כ יתבטל הנדר למפרע. ועל כרחק ז"ל דאינו כמו תנאי, אלא נדר לזמן, עד שימחה בעלה, ונמצא דאף דאין נותר אלא מכאן ולהבא, מ"מ היסור הזה לא נמחדש עכשיו, אלא דמעיקרא לא חל האיסור רק עד זמן הפרתו.

ד) ובמש"ב הרמב"ם בחכם דהוא מכאן ולהבא, כונתו למ"ש בירושלמי [נדרים פ"ו ה"ד] — הוצא ברא"ש [פ"ו] נדרים [ס"ג] — דעיקר העיקור מכאן ולהבא, ומשו"ה הוי יס לו מתירין עיי"ש. וכונת הירושלמי, דאף שנעקר הנדר למפרע ע"י חכם, אינו כמו נדר בטעות, דאיגלאי מילתא שלא היה כאן נדר מעולם, אינו כן, אלא דגזיה"כ שע"י היסור החכם נמחדשה עתה עקירה למפרע, וא"כ אף דניותר למפרע, אבל העקירה דלמפרע נמחדשה עכשיו. ולהיפך בבעל, ההיסור דלהבא היה מתחלתו ולא נמחדשה עתה:

ה) אמנם קשה לפירוש תוס', מהא דמהני הפרה בניירות אשתו [נדרים ג' ע"א], הא אפילו אם תאמר בפירוש שאינה נודרת אלא ליום אחד ג"כ נזירה ל', דאין נזירות פחותה מל' יום. ולפירוש השני ניחא, דהכא מיפר מטעם גזיה"כ. והא דלא פריך צ"פ המגרש דמצינו זה אוסר וזה ממיר בניירות, י"ל דרק בנדר שהאדם הוא האוסר שייך להקשות זה אוסר וזה ממיר, אבל בניירות, האדם אינו מקבל אלא רק קדושת נזירות, אבל האיסורין הן איסורי תורה. אבל לפירוש א' תיקשי.

ו) קשה ממש"כ הרמב"ם פ"ד מהל' נדרים [ה"ח] דבעל מיפר גם נדרי הקדשות, וצריד"ו ציין שם להא דאימא בגמ' [נדרים ע"ח ע"א] נאמר בראשי המטות זה הדבר, ונאמר

הפרה, אלא דהיא גופא תיקשי למה צריך לשון הפרה דוקא, וזו היא קושיית הר"ן בנדרים ע"ג. שסו) מבואר בסוגיא דף ק"כ, דמהני שאלה בשחוטי חוץ, והנה בתוס' קידושין דף נ"ז כתבו דבשחוטי חוץ ליכא איסור הקדש, דהוי כקדשים שמתו דפקעה קדושתן, וע"כ צ"ל דהא דשחוטי חוץ אסורין בהנאה, איסור אחר הוא שנתחדש ע"י השחיטה בחוץ, וא"כ איך מהני שאלה בשחוטי חוץ, למ"ד אכלה כולה אין גשאלין עליה, כיון דפקע איסור קדושה, וקושיא זאת הקשה תלמיד אחד, וצ"ל דדוקא באכלה כולה, דעכשיו אין שום נ"מ מהשאלה, אבל בשחוטי חוץ אם יהא נותר איסור הקדש למפרע, ממילא יהא נותר גם איסור שחוטי חוץ, בכה"ג מהני שאלה (ועי' פ' בהמה המקשה ע', למ"ד בכור למפרע הוא קדוש ומ"מ מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים ופירש"י, דכיון דליתנהו, אמאי תיחול קדושה בשעת יציאת הרוב). וכעין זה מבואר בשו"ת הר"ן, לענין אין מתירין את הנדר קודם שיחול, דאם חל הנדר מספק אפשר להתירו, להסוברין דספק אסור מדאורייתא, אף דאם קמי שמיא גליא דלא חל הנדר, אין כאן איסור נדר אלא איסור אחר, איסור ספק דאורייתא לחומרא. מ"מ אפשר להתיר הנדר בודאי, כיון דעכ"פ ג"מ מהשאלה למעשה, (וצ"ע דא"כ גם אם ספק אסור מדרבנן ג"כ נ"מ למעשה).

שסז) אבל קשה, דהא דוקא בנשתייר כזית נשאלין אבל לא בפחות מכזית, ותיקשי להסוברין דחצי שיעור אסור בשבועה, אף דהוא איסור אחר ולא איסור שבועה, מ"מ תועיל שאלה, ולפי מה שנסתפקו הגאונים האחרונים דח"ש מותר היכא דלא חזי לאיצטרופי בפועל, כגון ברגע האחרונה של יוה"כ, א"כ ה"ה הכא, כיון דנשתייר פחות מכזית, ותו לא חזי לאיצטרופי, אין כאן איסור ח"ש, אלא דאין נראה כן, דהא דחזי לאיצטרופי, היא הוכחה וראיה דח"ש הוא איסור, וההוכחה הזאת ישנה גם על רגע האחרונה, דהרי אילו אכל ח"ש קודם רגע האחרון, ועוד ח"ש ברגע האחרון, מצטרף לחייבו, מיהו זה לא שייך, אלא באיסורי תורה, אבל בשבועה ודאי דח"ש אין בו איסור שבועה כיון דלא נשבע על ח"ש, וע"כ צ"ל דהא

← בעלה נודרת (צ"ע להסוברין דלא קיי"ל כר"ש דדריש טעמא דקרא וכן קשה מסוגיא דתקלה וקלון, סנהדרין ג"ה) ובודאי אין הכונה שהיה נדר על תנאי אם ירצה בעלה, דהא בעל מיגז גיזו מכאן ולהבא ולא למפרע, וע"כ צ"ל, שהיה נדר לזמן עד שירצה בעלה, והדר תיקשי מקדוה"ג דא"א להיות לזמן, וכן קשה מגזירות, דבעל מיפר חוץ ל', אף דאין גזירות פחותה מל' יום, וי"ל דלעולם הפרה גזוה"כ, דיש להבעל כוח להתיר נדרי אשתו, אלא דלבד גזוה"כ איכא גם טעמא דנודרת על דעתו, ונ"מ, לקטנה דקידושיה דרבנן ונדרה דאורייתא, יכול להפר מפני דנודרת על דעתו, ולפי"ז, אין יכול להפר גזירות אשתו קטנה, ולא משמע הכי, ועוד דבתוס' נדה דף מ"ז כתבו דלא איצטריך כלל קראי דהפרה, אלא משום הקמה, וקשה, הא איצטריך לענין גזירות, דלא מהני טעמא דנודרת על דעתו, והר"ן בנדרים דף ע"ג כתב דהפרה גזוה"כ, וזה שלא כדעת תוס' הנ"ל.

שסד) ובריש נדרים דף ד' דילמא גבי נדרים הוא דמיפר משום דלית ליה קיצותא, אבל גזירות דאית ליה קיצותא, דאין גזירות פחותה מל' יום, ועיי"ש בר"ן, ולולי דבריו אפשר לפרש כנ"ל, דנדר אפשר להיות לזמן ומהני טעמא דנודרת על דעתו, אבל גזירות א"א להיות פחות מל' יום, והר"ן שלא פירש כן, אזיל לטעמיה דהפרה גזוה"כ אבל דבריו צ"ע, דא"כ איך יפר לנדרי אשתו קטנה, דהתם ליכא גזוה"כ, והוי כנודר על דעת חבריו, ועוד קשה, מהא דלא מצינו זה אוסר וזה מתיר, גיטין פ"ד, ופריך והרי הפרה, ומשני, התם משום דנודרת על דעתו, וקשה דהא בגזירות לא שייך האי טעמא, ולדברי הר"ן קשה יותר גם מנדר.

שסה) ולדעת תוס' דטעמא דהפרה משום דנודרת על דעתו, קשה, מהא דפליגי אי מהני שליחות בהפרה, ובקראי פליגי. ואי נימא, דאין לבעל כח הפרה, אלא מפני שנדרה על דעתו, אין צורך לדיני שליחות, דכיון שגילה דעתו שאינו רוצה בנדרה הותר ממילא, וי"ל כיון דצריך לומר בלשון הפרה דוקא, אלמא דגלי קרא דלא סגי בגילוי דעתה בזה, שייך שליחות על לשון

הרשעים ז"ל בשבועה באי שאמר נחבירו שנקא ממנו רבית מיד יוד
 וחבירו משיב שלא לקח חלה בתיאור שאפי"פ שיש לזה מגו להאמינו
 לא מהיותו בחזק דלא שצדק בתיאור ואכל איסורא ובמקום חזק כי
 האי לא אמרי' מגו * ועוד דלא הכי
 * לא אמרי' מגו במקום מגו שהיו יכולין לומר אין לנו כלום
 שהי' ניכר לכך שהי' שקר שראים הם שלא יחבדו שהוא דבר ניכר
 נכל שהוא שקר ואין עושים כך בלאון
 וכי הו' דרבי' בר שרשום בפרק חזקה הבתים דאי' אצוי לקוחה היא
 צדיי לא מתי' אמרי' דהא נפק עליי קנה דארעה דיחמי היא שבכ
 דבר שבוך מכחישי ירא הוא לשקר :

ועוד נראה כי מה שאמרו שאלמנה שהרויחה נעלמה הרויחה ובהא
 דהגלגלים וכו' ואין ספק שאפילו אם הפסה והגביחה לא
 קנחה כלום כדיון שאפי' הראש"ד והרשב"א ז"ל יודו שאם השגיחה
 הנכסים על הכסף ולא אמרה הריני משצנת לעלמי השבת יורשים
 דמתני' היא כפי מי שמת אלמנה שהשגיחה הנכסים השבת לאלמנה
 ואפי' באשה יורשת כדמוכה בגמי' אי"כ במאי קניא להו לבני נכסי
 שיביי' בחזקה דומיא דגזן הו' אין עליך נומר שהיא קונה בהגבהה
 פי' לקנות לעלמה שכיון שהיא מגבהת שלא מדעת בעלים על דעת
 לשגיה בה' יד קמו להו ברשותה דומיא דגזן דתנא הגביחו או
 שהוליוו מרשות בעלים חייב ואפי' לא הגביחה חלה שבשעה שהי'
 משנה הנכסים שלא מדעת הבעלים ומחלפת יורשתה ונתנה נעשו
 שני צידד וקנאחם דומיא דשולה יד בפקדון שבעשה גזן עליו וכל
 הרייח והבפסד עליה דידה הדר וכיון שכן בגי' שמה שמגבהת
 וישיבתה ונתנה הנכסים מדעת היורשים הוא והם רואים כך ומלתה
 היא דשבתה גבייחו ודאי דמשולם לא ילאו הנכסים מחזקה היורשים
 דידה כידם ומה שמרויחים הנכסים

* מי שמסר מיד חבירו מעי' שלהם הוא * ולפי זה איכא לומר
 והרבה נפשי' בהם כל מה שמי שמסר צד חבירו משות' והרבה
 שירכב אפי' לזרקם בים אין שיעשה בהם כל מה שירצה אפי' לזרקם
 שום קצין סה ליעול ריחה צום אין שום קצין לזה להיות גזן
 הנכסים עליהם ליעול את השכר שהנכסים
 מרויחים דבכל מידי דעביד ידו כידו

וכל מה שזוכה הוא זוכה חבירו ולא נחלקו הפוסקים ז"ל על המבעל
 כיבו גז חבירו חלה כשאמר לו קנה לו חטין או שערוין שהיאלו וחס
 שינה קנה הכי י' לו יד לקנות לעלמו בהגבה' אפי' לא שינה חבל זה
 שהרבה נכל דבר כל מה שיעשה איתו שליחות יד הכי לא שייך יד
 כגו וידו כידו וכן בגזון שגפנינו כיון שדבר זה הוא עלה ציניהם
 שהקנה היה הנכסים והחליף וחתן אין בהגבהת' ושינוי קצין שלא
 מדעת הבעלי' ואם ירלו מליאחין הימנה
 * אם קנחה עכשיו האשה צדינה ודיינה * ואם בלאו נומר
 בקרי' מדעתה שהי' הרייח שתקנה האלמנה לנתחלה מדעתם
 שלה לא מכני בקצין או בהגבה' שהיכה הרייח שלה
 אם לזאת לריק יגשו ולא תעשייה

דייהם חושיה שזו ודאי הערמי' היא ודמי' לתמי' דבית חורון דתני'
 במהותין בגדיים דמסיק החם כל מתנה של הערמה לאו כלום הוא
 * ועוד קרוב אינו נומר שאפי' היה
 * אם ידוע לנו שחס הכולים הדין אמת כדבריכם שהיא קנחה
 מהנכסים לאו כי' להפקיע הנכסים והשנה נעלמה והו' רואים
 זכות הרבי' אפי' הי' האמת שהם הכולים מהם לאו כל כמיניהו
 דהיא קנה' הנכסי' והשנה להפקיע זכות הרבים ולעשות קגוניה
 עליהם דהא תני פרק גט פשוט הערב
 לאשה בכתובתה והי' בעלה מגרשה

ידיד הנאה אפי' שבעשו זה מגרשה והאשה לוקחת מן הערב כדון
 ואין נומר דוקא החם משום שהבעל הוא חייב לערב מה שפרע בעדו
 שבבעלו נתחייב ואם ימלא לו אחייב נכסים יהיה נפרע מהם משום
 הכי ידיד הנאה שלא הפקיע ממונו שז' זה חבל הכה בגי' אלא אין
 להם הנכסים הם פטורים מכלום אמאי ידיד דאפי' אי מתחייב בחר
 הכי לא מתחייב הא ליתא דתני נמי בערכין פרק שום היחומים כה"ג
 המקדים נכסיו והי' בעלה מגרשה רשב"ג אומר ידיד הנאה ר' יבושע
 אומר איתו לריק ועיי' לא פליגי ר' יבושע החם חלה משום דסברי
 שאלתין על ההקדש ומי' אם איתא דהדר ביה ולעשות קגוניה הוא
 פושט הי' בשאל על נדו חלה ודאי חזקה שבאמת הוא מגרשה ולכן
 הוא אומר איתו לריק חבל אי לא הוה מתי' מתחיל לנדריה מודה הוא

ידיד הנאה הכה נמי לאו כל כמיניה דהכי נהרויה לה והשביח
 הנכסים כדי להפקיע ממון הרבים דהא ודאי חילו רלו היו יכולים
 למחות בה כפי צי' שלא חנע הנכסים שהרי אין הנכסים צדיה
 חלה לבעתון כתובתה ומזונותיה ומש' שביח מרווחת היו יכולין
 להרויח חלה שגראין הדברים שלא היה הדבר חלה להפטר מחובותיה
 הקבולת י"ו ירכי משמע להדיא בפרק מי שמת גמי' מתני' דוכן
 האשה שהשגיחה את הנכסים השגיחה לאמנה אמרה ראו מה הינה
 י' בעלי הריני עישה ואוכלת השגיחה לעלמה ויפיק בגמי' אשה
 נכסיו יחימים מאי עבידתה ומוקי לה באשה יורשת משום דהתם
 צבידו צא ההפסד לערב והוא הגורם שהוא מגרשה חבל הכה אינו
 גלו מידי עבדי * אמנם ראיית השגיחה

* משא ומתן על השובח אחת למהרי"ם במדרי' כפי נערה שזריך
 מהרי"ם ז"ל על אלמנה שמת נעמוד עליה ח"ל פסק הרי"ם על אלמנה
 חמיה קודם בעלה דאין לה שמת חמיה קודם בעלה דאין לה לגבות
 נגבי' מנכסי חמיה מנכסי חמיה מהלך יורשת הבעל כיון
 דחמיה הניח אלמנה וקיו"ל הלכה

כאנשי גליל והי"ל כל נכסי חמיה ראו לגבי בעלה ואינה נועלה בראוי
 ואפי' י' במוחזק יתר על כתובתה כ"ל משמע דהשבי' כל הנכסים
 לגבי הבעים ראויין שלא זכי בהם עד שתמות האלמנה דהשבי' ליה
 ראוי שעדיין לא זכה בהם בעלה דחילו בהי' לזקנה בלא עשמה דראוי'
 לא מליא למגבי שאין לבעל רשות בהם עד שגביה הזקנה בכתובה
 ובאמת דאיכא לשינוי בשתי' זו ולמידק בה טובא לקח מוטד אשקיעה
 ואבייח * אמנם לענין החם של הקי"ק

* קצין פירות כקצין הגוף דבר פשוט הוא אלא הנכסים הללו
 נחייב את היורשי' לפרוי' מס בחזקה החוב קיימי' בהי' הבעל ולא
 על הנכסי' שהפסה האלמנה נעפרו חלה חותם שגבחה האלמנה
 והם משתכרי' בהם בכתובתה מכה המנהג שלא להטיל מם
 על האלמנה דלאו חורה ארעה ללאת
 ולצא ולהשתי' והלואי שיספיק השכר לשאת ולתת בחוך פיהם חבל
 כגון נכסים אלו שמשתכרים היורשים שהם מהחייבים צמם והשכר
 להי' חייבים לתת מם עליהם וק"ל קצין פירות כקצין הגוף כדאיפסקא
 הלכתא כריש לקיש בהא בפרק יש נוהלין אפי' דאיכא רבותא דאמר
 דוקא פלוגתא דכותב נכסיו לבנו משום דלצה לגבי צריח אחויו
 החיל הכה ודאי כ"ש הוא דאפי' שהנכסים שצדון למזונות אשתו
 כיון דאית להו ליורשים זכות בפירות כי שיידינכו פירות צדין יפה
 שיידינכו וקצין הגוף אית להו בגויחו ויש להוכיח מהשוצת מהרי"ם
 ז"ל עלמו שהביא בתי' צדיני' מסי' דכל מה שמרויח צו כן משגו
 כן משל אחרים חייב ליתן ממנו מם ואפי' אם נהגו שלא ליתן יכולים
 עכשו לומר עיי' סבלנו מכאן ואילך לא נסבול איברא שום חולקים
 צזה דאין נותנים מם משל אחרים שכן נהגו מי"מ ככה"ג בקרן והריות
 של יורשים הערמה אשתודו צבו לתעודו צבו הערמה ויפרשו על
 כיון אף כנגד כתובתה של אלמנה הואיל ועדיין לא גבחה כנגד ע"ד
 כתובתה כהעיר יוסף מערואי :

שאלה ד נשאלתי באשה שגדרה בנצרות שמשון חס תלך לבית
 פלוני כיון שג"ש הוא מדברים שיש בהם עינוי נפש חס
 יכול הבעל להפטר נדרה מי אמרי' דכיון דג"ש ליתא בשאלח ואין צה
 התרת חסם גם לא יועיל הפרה דבעל או מי אמרי' כיון דכל הנודרות
 ע"ד בעלה היא נודרת כדאמר רב פנחס בפרק נערה א"כ יכול בעלה
 להפטר לה :

ונראה צעיי' דהא דרב פנחס אין מננה שום ראייה דהא דקאמר
 כל הנודרת וכו' לא היו עושמא דמי' בעל מפר דאטו פרשה
 ואמרה אפי' שלא יתירנה בעלה הי"ג דאין הבעל מפר ותו אי ע"ד
 בעלה הוא נודרת אמאי איתו עוקר הנידר מעיקרו כמו חסם דאמר'
 החם דבעל מגז גי'ו פי' כור' הנידר מכאן ולהבא חבל עד פחה היחה
 באיסור ואם עברה לוקה ותו דאי הכי לא הוה לריק לשון הפרה וכל
 האומר בענין ציום שומעו וכו' כיון דאמרי' אי אפשי לבעל חלה היא
 דרב פנחס כעין פרכא הוי דלא מילך מנדרים לבעלמא דשמי' נדרים
 דעושמא רבה אית בהו דכל הנודרת ע"ד בעלה היא נודרת ומי'
 זכחה זו חורה לבעל להפטר בלא חקירת חסם חבל פיקרא דמולתא
 לא הוי חלה גזרת הכתוב והכי אפשר ללא זכחה לו חורה הפרה
 לבעל חלה במקום התרת חסם וכן פי' הר"ן ז"ל גזרת הכתוב חלה
 והא דרב פנחס עושמא לקרא הוא דקאמר א"כ מהא ודאי חלה
 למשמע מינה :

עוד האריך הרב ז"ל לומר דאין להכריח מהא דרב פנחס דכנ הוודעת על דעת בעלה היא הוודעת והביא כל לשון הר"ן בארוך וגם איך כן הייתי סבור שאין משם ראיה וחוזרי לומר שיש ממנה ראיה לענין שלא חובל האשה לאסור עלמה בדבר שאין לו התרה דאפקעינן רחמנא נכחה לגבי דבעל וכהא דרב פנחס וכן הוכיחו רחמים לפנינו נדר עדי"ר כשי"ב ו הורה דבעל מהא דרב פנחס ובפרק נערה המאורסה דף מ"ג ומ"ד ע"כ לא שמעתי גיה לר' אליעזר אלא לגבי נדרים כדרי פנחס כו' ובגדה פרק יולא דופן מוכח בהם לענין קידושין יחומה שהם דרבנן שהבעל מפר אפי"ג הדוריה מדאורייתא משום הא דרב פנחס דאפי"ג שהקידושין אינם מן החורה כיון שמי"ד בעל נדרה יכול להפר לה אפי"ג כשבצע וכהבו רחמים שם וז"ל ואי"ת אפי"ג תמאי נכתב דברי נדרים דבעל מפר לאשמו אפי"ג אינה אשמו כגון הכא הבעל מפר דע"ד וידרת וי"ל דאצטרך לענין שאם אמר קיים יוכי שאיני יכול להפר אפי"ג משום דאמר רחמנא בעל מפר קאמר דע"ד היא הוודעת ואפי"ג דהבא לא הוי אלא נישואין דרבנן היא סבורה שצידו להפר ע"כ משמע להדי' מדבריהם ז"ל דאפי"ג דאי לא קרא לא הוה אמרי' דע"ד וידרת קרא אשמוטי שצדעתו היא תולה וכל שיהא סבורה כן יכול בעל להפר הא קמן דשפיר איכא הוכחה מהא דרב פנחס ולא שני נן אי אית לה התרה חכם או אין לה והרמב"ן ז"ל כתב במשפטי החרם שגו על הרמ"א לצור שהמרימים ומחזירים לעלמ' בני שיש פתח וחרטה ובלה התרה שפי"ד כן החרמו מתחלה שכשיסכימו דעתם ובעלם יהיו בעתים דומיה ונדרי אשה שבעלה מפר לה משי"ד דע"ד בעלה היא הוודעת משמע דהפרה דבעל לאו מגזרת הכתוב היא אלא מעצמה דע"ד בעלה הוודעת אפי"ג בין נדר שיש לו התרה לנדר שאין לו :

מופקרים לכל מי שירצה והלה נוטל ואוכל לכיון שזה הפקיע עקמו מהם אינם נכסיו שוב ויכול הלה ליהנות מהם ואף ע"כ רחם שעת הדחק הוא שאין לו מה יאכל אכל אי לאו כבי לא הוה שרי כשי"ג היינו משום שאין אחר עמו ומוכחה שאין הממונה אלא לה שעתו להכי אי לאו בשעת הדחק אסור אכל כי הלא דאיכא אחרים טובא וזה ניתן סחם לכל מי שירצה הגבאי ודאי שרי דלאו ממונו הוא וזה אפי"ג לא היה שום נותן בקבל זולת שמעין זה כ"ש ביכא דיש אחרים טובא שניתנים שאני אומר משם אחרים הוא נוטל והביא דהאר' השוחפין שהביא הרב ז"ל אינה ענין לכאן דהאר' בחזקת מריה קיימה וכיון דלא צריכה חלק זה המידר אסור ליכנס לתוכה אבל הכא כבר נתנם שמעין וחו לא הדרי לי יכול לראובן זה ליעול ואומר משל אחרים אני נוטל ודמיה ממש לחזר שאין צו דין חלוקה דקיי"ל כראב"י דאמר זה נכנס לחוך שלו וז"ל לחוך שלו לכיון שאין סופו ליעול הלך שרי אין צו דין חלוקה לאו בחזקת קיימה הכא נמי מעות אלו אין סופן לחזור אלו ומצטרין לראובן ויש לי ראיה בפרק ר' אליעזר דתנן פיהחין לו פתח מן הכתוב אלו היית יודע שאתה עובר על וחי אחיך עמך שמה יעני וחי אחיך יכול לפרנס וכו' ואמרו בגמרא תימא כל דמעטי לאי עמי נפיל דמעטי לי לפרנס דהרי כולי עגמא מפרנס' יתיה ופי' הר"ן ז"ל ורשאי הוא בכך אפי"ג שאסר עניו הנאמר שהרי לא יתן צידו אלא ציד הגבאי וכיון שאם רצה הגבאי יתן לאחר הרשות צידו שרי וזה שכתב הרא"ש ז"ל שם ומה שאני ניתן יתנו לאחרים שמה לרווחא דמילתא כהו כן ובלאו הכי נמי כגו' (הנוטע מיד הגבאי אין כאן טובה הנאה לבעלים ויכול ליהנות לראובן מיד הגבאי אפי"ג שמיר הנאה משמון) אי נמי הכי קאמר מחוך שביה יכול יתן מה שאני נתן לאחרים ויפרנסו משל אחרים מותר לו ליתן ביד הגבאי מיהו הגבאי יכול ליתן לו אפי"ג ממשותיו וכהיה דנותן על הסגס שהבאחי וכן מוכח ממתני דפרק בתרא דנדרים קונס שאינו נהנה לצריחה יכולה היא ליהנות בלקט שכחה יפאה לפי שאין בהם טובה הנאה ואפילו לענין דדקה כגו הנוטע מיד הגבאי אין כאן טובה הנאה לבעלי שכבר הם כקו' עממן ליתן כל כך וכך :

(ויכוח דראובן המידר הנאה משמון יכול הגבאי לתת לראובן וליקח אפי"ג משמון אפי"ג דאין שום מקבל אלא לראובן ואין שום ניתן אלא משמון) :

ועוד אפי"ג לא היה שם שום נותן אלא לראובן ושום מקבל אלא שמעין ויכול הממונה לתת לראובן וליקח אפי"ג משמון דאין בדבר חיסור כלל וכהכ"ה דאמרין בפרק המדיר את אשתו מניינות לו עד לי ויום יעמוד פרנס ופרכי' בגמ' ופרנס לאו ליהנותיה עבד ומוקי לה בגמ' בצומר כל הזן אינו מפסיד משמע דכל שאינו אומר לו צפירוש יתן לו אפי"ג שגלה דעתו שלגו בכך מותר ואין בדבר חיסור כלל כ"ש אם לא יאמר כלל לממונה אלא סבממונה יתן בסחם ויפזר ליקח משמון ואין ללקח משום שכוין סבממונה היה רגיל בכך והיא גבאי ומחלק מיחיו קאת כמו שליה ידידיה ולא דמי להא דכל הזן אינו מפסיד דהתם אינם דעמנא הוא ולא מוכחה מילתא הא ליתא דעיפא מיהו הנינה התם המידר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הונך אלא הנוני הרגיל אלאו ואומר לו איש פלוני מידר הנאה ממני ואינו יודע מה אפשה לו הוא נותן לו וזה ונוטל מזה והא דתניה ואין לו מה יאכל לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט חזק מדפריך בגמ' מיהו אהא דפרנס הכי הוא דשרי אבל כל ז"ל הזן אינו מפסיד לא ולא פריך אין לו מה יאכל הוא דשרי הא יש לי וכן משמע נמי מחוך דברי רחמים דמשמע מדבריהם דבאשה נמי ק"ל היה אפשר נמי חקתה דמוני אלא דלא שכיח כו' הרי דאפי"ג ברגיל אלא וזיל וקאמר ליה דכמאן דאמר ליה זיל כב ליה דמי כדאמרין התם כ"ש הכא שיכול הממונה ליתן בסחם וליקח מזה :

עוד כתב הרב ז"ל ואפשר היה לומר שכיון שיש רשות לנצו הציור לשבד נכסי אשה העיר אין שמעין רשאי לפטור עלמו משעבודן וזה אינו כיון שראובן אסר בהתם שמעין עליו ועוד דכל דמחוסר גוביינא יכיל לאסור נכסיו על צ"ח כי הדין דפרק אלמנה לכ"ג באלטלא דפרסובי אמיהנא דקיימה מיתנא ואפי"ג דבי"ח דידיה אפטר דלא מיי אסר כל זמן שלא הניח מנכסיו כיון לנצות הכא שאפי"ג הדין יכול לראובן ליעול פרס שלו משאר הקבל ע"כ דבריו ולפי מהם דהם דודאי אין שמעין יכול להפקיע שעבודן של בני הקבל ולא משעבודן של שמעון ע"י קונס. ומה שכתב כיון שראובן אסר בהתם משעון

עוד כתב הרב ז"ל שאפילו לדעת רחמים' שאפילו על דעת רבי' מפר יש חילוק בין נזירות שמעון שמתוך חומרו אין לו התרה ובין על דעת רבי' שמה שאין לו התרה אינו מלך חומרו אלא שחלוו בדעת הרבנים ואינו כבר כחבתי דמי' נמי נלו משום דהמיה היא דאין לו התרה אלא משום שאפי"ג נישאל עניו כמו ששמעון לא היה יכול לישאל ולהתיר שרי לא ע"י פלמו צא אלא על פי מלך ולא מלך שהא חומר מלך עלמו וכן דייקתי ממאי דבכל דוכתי קאמר בגמרא נזירות ליתיה בשאלה ונה קאמר אין לו הפרה : (שוב מלמתי הנוצה שאלה לר' כמזכיק מהר"ר דוד' ז' זמרה ב' חק פ"ה פל אשה שאמר שאלה חפצו עיר שום גנד לבעלה שהיא נזירה צמירות שמעון והפר לה בעלה והשיב ליתיר מני' עעמיה ואחד מהם הוא מפני שהפר לה בעל שהנז' מדר"י שהם של עינוי נפש ואמר שאפי"ג שרי' הוא יכול להפר ווסף צכמהר"ר משה מערפאני זכ"ה) :

שאלה ה (ראובן שהדיר הנאה משמון אם מותר ליעול פרס מכיס הצור מפני משותיו של שמעון וישנות הרשב"ן ז"ל על זה) ראובן חכם ודיון העיר ונותניו לו בני העיר פרס מכיס של דדקה מהנדבות ומהנאות ולפעמים כשצטרך לתת לחלק לעניים ולקופי' צמנים וצמיעדים גוצין מם מצני העיר כל אחד כפי עריכתו ויכי היום עשיר אחד דבר כנגד החכם צוקי' ובקפיד החכם ונדר הנאה ממנו יורינו רבינו אם מותר החכם ליעול הפרס שלו מכיס הצור מפני משותיו של אחו' עשיר שנותן לנים של דדקה או חלקו צמס הנופל לנים של דדקה ונהנה הוא החכם משלו :

תשובה רחמי' זה תשוב' לרב מהר"ם שצ"ן ז"ל ראובן שביה חזר עיר ומקבל פרס מן הקבל ונדר הנאה משמון אחד מיחודי הקבל וגם שמעון הדירו מנכסיו נשאל הרב ז"ל סי' קל"ה על זה אם יכולין הקבל לנצו' ממנו חלק פרס ראובן והשיב הוא ז"ל שאסור לתת יותר ממה שהיו פוסקי' אותו צפרם של אחרים דהא מצי ליה הנאה לראובן מיהו וגם עגנת הממונים שיתנו מנות שמעון לאחרים אינה עונה כל זמן שלא חלקו המעות והוי' לה כחלק השוחפין דהמודר צ"ל מהם אסור ליכנס בחוכה וכו' ויש לי לדון דכיון דהני מנות לא צריכי' למי הם (ויכוח על ענין הני"ל דיכול לראובן ליקח אם יתן שמעון סחם דלא חשיבי נכסי שמעון כיון דשוב אינו חוזרין לו) ואפשר ליתנם לאחרים יכול הוא שמעון ליתן סחם ויטל לראובן ליקח שכוין ששמעון כבר נתנם ושוב אינם חוזרים לו אי"כ הרי אינם נכסי שמעון ויכול הוא ליהנות מהם כמו ששנינו היו צאים בדרך וכו' אין אחר עמו מניח של הסלע ואומר הרי הם

סוגיא ג - דף ס"ו ע"ב- (דף ע"ג:)

פלו' הראשונים בגדר טעמא דר"פ דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת אם עיקר כח הפרת הבעל הוה מטעם זה או דאי"ז אלא כטעמא דקרא

← ע"י לעיל סוגיא ב' שהבאנו את דינא דרב פנחס דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת. ויל"ע בביאור דינא דרב פנחס, אם הביאור בזה דעיקר כח ההפרה של הבעל הוה מחמת הסברא דכל הנודרת וכו', והיינו דנתחדש בזה דע"י אומדנא שנוודרת על דעתו סגי בזה לתת לו זכות הפרה, או דילמא, דעיקר כח ההפרה הוה מגזה"כ סתמא, וכדאיתא להדיא בקרא ריש פ' מטות, אלא דרב פנחס אמר בזה טעם מדוע התורה נתנה כח הפרה לבעל, אך לא סגי בטעם זה לעצם כח ההפרה. (ובביאור ענין הטעם בזה, ע"י לקמן סוגיא ד' מש"נ בזה). ומצינו דנחלקו בזה הראשונים להדיא, דיעו"י תוס' נדה דף מ"ו: בד"ה כדרב פנחס שהק' דכיון דאיכא לטעמא דכל הנודרת א"כ מדוע בעי' כלל לפרשת הפרת בעל שבתורה, וכן הק' בתוס' הרא"ש ובריטב"א שם, ובתוס' ישנים יבמות דף כ"ט: בד"ה כל. (ועיי"ש מה שתי' בזה בכמה אנפי, ואכמ"ל). ומתורף קו' מוכח דהם נקטו דסגי בטעם זה לעיקר כח ההפרה, וע"כ שפיר הוקשה להם מדוע בעי' לגזה"כ דהפרה. אך יעו"י בר"ן לקמן דף ע"ג: בד"ה ואיכא דילפי' שנקט דודאי עיקר כח ההפרה הוה מגזה"כ גרידא, ורב פנחס רק אמר בזה טעם, עיי"ש היטב בדבריו. ונפק"מ בזה, בדין אדם שנודר על דעת חבירו, אם בכה"ג יכול חבירו להפר אף בלא היתר חכם או לאו, דאי נימא דסגי בטעם זה לעיקר כח ההפרה, א"כ ה"ה בנודר ע"ד חבירו יכול חבירו להפר, אך אי נימא דעיקר כח ההפרה הוה מגזה"כ גרידא, א"כ פשיטא דבנודר ע"ד חבירו דליכא לגזה"כ, אין חבירו יכול להפר. ובאמת יעו"י בר"ן שם שהביא דיש ראשונים שנקטו דה"ה נודר ע"ד חבירו יכול חבירו להפר, וכתב ע"ז הר"ן דזו היא שגגת הוראה, אמנם בראשונים מצינו פלו' בזה, והובא בביהגר"א יו"ד סימן רכ"ח סעי' ל"ז ס"ק ק"ג, ולכאנ' פלו' תליא בהנ"ל וכמבואר.

סוגיא ד - דף ס"ו ע"ב- (דף ע"ג:)

קו' האחרונים ע"ד הר"ן לקמן דף ע"ג: בגדר דינא דכל הנודרת וכו' ומש"כ לבאר בדבריו דהוה הנודרת כח הפרת הבעל

ע"י לעיל סוגיא ג' מש"נ פלו' הר"ן והראשונים בביאור דינא דרב פנחס דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת, וצוין שם לשי' הר"ן לקמן דף ע"ג: בד"ה ואיכא דילפי' שנקט דעיקר כח ההפרה הוה מגזה"כ סתמא, ודינא דר"פ הוה כעין טעמא דקרא, וז"ל הר"ן שם, אלא ודאי רב פנחס ה"ק נהי דהפרה דבעל גזה"כ היא מיהו מש"ה זכתה תורה לבעל בהפרת נדריה משום דעל דעת בעלה היא נודרת הלכך כל שהיא נודרת על דעתו חיילא הך גזירת הכתוב דאמר רחמנא וכו', עיי"ש היטב בכל דבריו.

וביסוד ביאור דברי הר"ן הק' באחרונים, דלכאוי צ"ע טובא ענין הטעם בזה, דממ"נ, אי נימא דהיא באמת נודרת על דעתו, ועיי"ז יש לו כח הפרה, א"כ שפיר צ"ע מדוע נקט הר"ן בפשיטות דבנודר ע"ד חבירו אין חבירו יכול להפר, (וכן קשה מדוע בעיי כלל לגזה"כ וכקו' הראשונים, והובא לעיל סוגיא ג'), ואי נימא כפשטות דברי הר"ן דעיקר כח ההפרה אינו אלא גזה"כ גרידא, א"כ צ"ב מה הוסיף רב פנחס בביאור טעם הדבר.

עוד הק' בזה, דהנה כלל לא מצינו ענין טעמא דקרא, ועמדו בזה בשו"ת הרא"ש כלל י' סימן ג', ובאו"ש פי"ג מנדרים ה"ט, עיי"ש ובהכרח צ"ל דאי"ז טעם גרידא, וצ"ב בזה.

וע"ע בקובץ הערות סימן כ"ו סק"א בסו"ד מש"כ להק' ע"ד הר"ן מסוגיא דגיטין דף פ"ג.: דעיי"ש בגמ' דאיתא דלא אשכחן זה אוסר וזה מתיר, ומקשי' שם דהא מצינו דבעל מיפר נדרי אשתו, ושפיר מצינו זה אוסר וזה מתיר, דהאשה אוסרת ע"י הנדר, והבעל מתיר לה, ומתירצ'י שם, דהתם היינו טעמא משום דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת. והק' הקובץ הערות שם, דבשלמא לפמש"כ תוס' והראשונים דסגי בטעמא דכל הנודרת להתיר את הנדר ע"י הבעל, א"כ שפיר מבואר תי' הגמ' שם דאי"ז חשיב שהאשה אוסרת והבעל מתיר כיון שכל עצם עשיית הנדר נעשה רק על דעתו, וע"כ אף כח האוסר שלה הוה רק על ידו, וע"כ חשיב שהבעל הוא גם האוסר וגם המתיר, אך לשי' הר"ן דעיקר כח ההפרה הוה מגזה"כ גרידא, וטעמא דכל הנודרת אי"ז אלא טעם גרידא, א"כ שפיר הדרא קו' הגמ' לדוכתיה דמצינו דזה אוסר וזה מתיר.

ומטו ביה מדרשא לבאר בדעת הר"ן בזה, דודאי אין כוונת הר"ן דהוה טעם גרידא, אלא הוה הגדרה לכח שהתורה נתנה לבעל, והיינו דכיון שהיא נודרת על דעתו, ע"כ חשיב כאילו הנדר הוא שלו, (והוה כעין קטן העושה על דעת גדול, דשם המעשה של הקטן נקבע ע"פ הגדול), ולפי"ז הא דחידשה תורה שיכול הבעל להפר את נדריה, אי"ז רק זכות על חלות האיסור שבא מכח הנדר, אלא הגדר בזה דאיכא לבעל כח בעלות על עצם הנדר, וזהו גופא הא דחידשה התורה בדינא דבעל מיפר נדרי אשתו.

[ויש שצינו בזה לשי' הראשונים דנקטי דבעל שהקים נדרי אשתו אין האשה יכולה להתיר את נדרה ע"י חכם והובא פלו' בזה במאירי לעיל דף ח: וברמ"א יו"ד סימן ל"ד סעי' כ"ג, ועיי"ש בט"ז סקכ"ו שביאר הטעם בזה דכיון דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת ע"כ אין חכם יכול להתיר נדרה, וכדעת הט"ז משמע במאירי שם עיי"ש, ולכאוי צ"ע מה ענין דינא דכל הנודרת ע"ד בעלה לענין התרת חכם. ולפמש"כ שפיר מבואר דדינא דכל הנודרת וכו' היינו הגדרה לכח הפרת הבעל דחשיב שהוא בעלים על גוף הנדר, ולפי"ז שפיר מבואר דאי"ז חשיב כנדר שלה וע"כ היא אינה יכולה ללכת אצל חכם להתיר את נדרה. אמנם יש שביארו באופן אחר את שי' הראשונים בזה, ויצויין לקמן סוגיא ז'].

מהרשב"א] דטעמא דיכול להפר משום שבטלה דעתה אצל כל אדם ע"ש דהיינו משום דרבינו אית ליה דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת לא רק דהוי טעמא דקרא אלא דזה גופא הקובע גדרי הפרה וכל דליכא בפועל טעמא דכל הנודרת אין יכולין להפר. וכן מבואר מרבינו דכל הנודרת קובע גדרי הפרה ממה דכתב רבינו שם דהא דבעי קרא דהפרה הוא רק לאשמעינן דהך אומדנא דכל הנודרת לא חשוב דברים שבלב והוי אומדנא דמוכח.

ולכאורה יש להעיר על הרשב"א דמבואר בהך תשובה דגדרי הפרה אין נקבעין בזה דנודרת ע"ד אלא כמה שנכנסה לרשות הבעל וכן דנמצא ברשות הארוס, והא דכל הנודרת וכו' אינו אלא טעמא דקרא ולכך דגם באומרת בפירוש דאינה נודרת ע"ד דיכול להפר, דא"כ קשיא איך קאמר הרשב"א [עג, ב] דבקיודשי מיאון דיכול הבעל להפר לבדו וכן מפרש את הסוגיא דנדה [מו, ב] משום דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת, דהא לפי הרשב"א אין הא דכל הנודרת בעצמו קובע דיני הפרה, אלא מה דנמצאת ברשותו, דהא חוינן דגם בלי כל הנודרת יכול להפר וכמש"כ שם בתשובה וא"כ אף דבקיודשי מיאון נודרת ע"ד איך יכול להפר והא אין האשה ברשותה דבעל כי אם מדרבנן, ובשלמא הא דאיתא בש"ס [עג, ב] דארוסה שהגיע זמנה דלר"א יכול להפר משום דנודרת ע"ד דשם יש לומר דכיון דברשות ארוס הוה לענין שתוכל להפר בשותפות האב מהני הא דנודרת ע"ד שיוכל להפר לבדו כלומר שתוציאה מרשות אב והבן, אבל בקיודשי מיאון דמדאורייתא אין כאן קיודשין כלל איך יכול להפר, וכמדומני ששמעתי ממורי חמי הגאון בעל משאת משה וצוק"ל שעמד ע"ז ותירץ דנהי דהרשב"א אית ליה דגדרי הפרה שנאמר בפרשה אינן נקבעין ע"י זה דנודרת ע"ד אלא משום דנכנסה לרשותו ולכך גם באומרת בפירוש שאינה נודרת ע"ד דיכול להפר, מ"מ גם לולא שנאמר דין הפרה בתורה במקום שיש סברא דנודרת על דעתו יכול להפר דהא כיון דנדרה ע"ד הוה אומדנא גמורה והוה כנדר על תנאי דבטילה, ובאמת בקיודשי מיאון דמועיל הפרה להרשב"א אין זה מדין פרשת הפרה האמורה בתורה אלא מצד אומדנא דכל הנודרת לבד. עכ"ד.

אולם לרבינו דאית ליה דגדרי הפרה של פרשת הפרה בתורה נקבעין בזה דנודרת על דעתו ולא רק דהוי טעמא דקרא, נראה דבקיודשי מיאון דאיכא אומדנא דנודרת ע"ד בעלה אף דאין כאן קיודשין כלל מן התורה, הרי זו בכלל פרשת הפרה האמורה בתורה. ולכאורה איכא בזה כמה ג"מ לדינא, בין לחומרא ובין לקולא, דנראה דהא דבעינן לשון הפרה דווקא, וכן דבעל שאמר בלשון חכם דאינו מועיל היינו גזו"כ מיוחד בפרשת הפרה דלכאורה סברא פשוטה דמצד האומדנא דכל הנודרת ע"ד בעלה נודרת דהוה כנדר על תנאי ליכא דין לשון הפרה דווקא. ולפ"ז יהיה ג"מ בין רבינו להרשב"א בקיודשי מיאון אי בעי לשון הפרה, דלרבינו דגדרי הפרה נקבעין

נודרת ע"ד האב ולא ע"ד הארוס, אך ברשב"א [עג, ב] הרי מבואר דנודרת ע"ד שניהם, וע"כ ג"ל בביאור החילוק בין אב לארוס להרשב"א דאית ליה דהא דאיתא דיסוד הפרה משום דע"ד נודרת אין זה רק סיבה למה נתנה התורה דיני הפרה לשניהם, וכלשון הרשב"א [עג, ב] "טעמא דקרא" וכו' מיהו עצם גדרי הפרה אינם תלויים בהכי אלא בבעלות שיש באב וארוס בגוף הבת ונדרה, וכדמשמע מגוף הפרשה דדין דאביה מפר נדרה היינו מדין בנעוריה בית אביה דמשם ילפינן דין כל שבח נעורים לאביה. וע"כ מבואר מזה דכח הפרת האב נובע מכה בעלות שיש לו על בתו וממילא על נדרה, וכיון דלמעשה גדרי ההפרה נקבעין מצד בעלות האב והארוס בבית ולא מצד נדרה ע"ד (דאין זה אלא טעמא דקרא וכלשון הרשב"א) שפיר דמל דאף דכתב הרשב"א דנודרת ע"ד שניהם דמ"מ חילק בתחילת פרקין בין הפרת אב להפרת ארוס דהואיל ולענין דין בעלות על הבת לענין כל דין שבח נעורים לא יצאה הבת מרשות האב באירוסין, גם לענין הפרת נדרים סברא דכה הפרה של האב כח הפרה גמורה הוא כמו קודם אירוסין, והא דבאירוסין תלה התורה ההפרה גם בארוס מצד נודרת גם ע"ד, אינה אלא דהצריכו הפרתו מתורת סניף להפרת אב מטעם זה, ועפ"ז צ"ל דסברת הרשב"א בהפר הארוס והקים האב דבטל הפרתו ושוב אינו חוזר וניעור אף דנשאל על הקמתו ע"כ דהיינו כעין סברת הר"ן [סו, א] דכיון דהפרה ידידה קלשה ובאפי נפשיה לאו מידי הוא אלא בצירופא דאיך לא מהני כל זמן שאינה ראויה להצטרף ביחד וכו' ע"ש משא"כ הפרת אב דכח הפרה גמורה הוא [וראה להלן סימן כ' אות ה' ד"ה וכן עוב"ז].

ה. וכמש"כ בדעת הרשב"א דע"ד נודרת אינה אלא טעמא דקרא אולם עצם גדרי הפרה נקבעין מכה בעלות שיש באב וארוס בגוף הבת כן משמע גם מתשובת הרשב"א ח"ד סימן ש"י וז"ל: שהנשואה שנדרה תחת בעלה אע"פ שאמרה בפירוש שאינה נודרת ע"ד בעלה אפ"ה בעלה מפר "שהתורה נתנה אותה ברשות הבעל לכל נדר ולכל שבועת איסור שיש בו עינוי נפש או שהוא בינו לבינה, וכן ברשות האב כל שהיא נערה וברשות של אב שלא נשאת" מפני שהרוכ כך דעתו, ורובן ע"ד כן נודרת עכ"ל. הרי מבואר ברשב"א דגדרי הפרה נקבעין מחמת בעלות האב על הבת ובעלות הבעל על האשה, דנתנה אותה ברשותם להפרה "וכל הנודרת" אינה רק טעמא דקרא דנתנו אותה ברשותם ולכך אף היכי שאמר בפירוש שאינה נודרת ע"ד בעלה יכולה להפר וכדאמרן.

ובאמת גם רבינו דכתב דהא דהאב עיקר וארוס טפל משום דנודרת ע"ד אביה, ולא ע"ד הארוס, לשיטתו אולי, דהרי גם רבינו [סו, א] ד"ה כתב הביא דין זה של הרשב"א דגם באומרת בפירוש שאינה נודרת ע"ד בעלה דיכול להפר [והסבירה באופן שונה

אלא דין מיוחד מצד האומדנא ופשוט], נראה דגם בקידושי מיאון נאמר דין יום שמעו, דאף דהרמב"ן כתב דהא דנתנו לבעל יום שלם להמלך היינו מצד שלום בית וא"כ היה אולי מקום לומר דבקידושי מיאון דמדאורייתא אינה נשואה לו כלל א"כ מדאורייתא אינה בכלל סברא זו דיתן לו יום שלם להמלך משום שלום בית, האמת נראה דכיון דהוי בכלל פרשת הפרה האמור בתורה כיון דנודרת על דעתו אף א"י נימא דלא שייך גוף טעמא דקרא של שלום בית מדאורייתא בקידושי מיאון, אין סברא לומר דחילק התורה בהכי במיוחד דעכשו דנשואה לו מדרבנן דבמצאות שייך סברא דשלום בית כנ"ל.

ובעיקר ספיקתנו אי כל הנודרת הוא קובע גדרי ההפרה או דלא הוי אלא טעמא דקרא שו"ר דכבר עמד בזה המהרי"ט ח"א סימן ד', דהשואל שם נקט דזה קובע גדרי ההפרה, והמהרי"ט שם מסיק דאינו אלא טעמא דקרא, וכתב דכן מבואר מהר"ן [עג, ב] וכן מסברא דאי לא הכי אמאי אין בעל עוקר נדרו מעיקרא [ויש לדחות כמש"כ הקובץ הערות יבמות סי' כ"ו (וראה בפנים פ"ל ציון 24) דהוה נדר לזמן] ועוד דאי כל הנודרת קובע גדרי הפרה למה בעי לשון הפרה. [ובאמת כתבנו לרבינו דזה גז"כ מיוחד וכן נראה מהמאירי גדה [מו, ב] הו"ד פ"י ציון 23]. וראה ביד שאול סימן רל"ט ס"ק ח' שעמד בדברי רבינו ועל פיהם מסיק דלא כהמהרי"ט. [וכ"נ מתשובת הרא"ש כלל י' אות ג']. אמנם כמש"כ סיוע גדול להמהרי"ט איכא מהרשב"א בתשובה שהבאנו. וכן משמע מהריב"ש סימן קפ"ה ע"ש היטיב.

ז. והנה גם מהרא"ש והר"ן משמע כהרשב"א דנערה המאורסה נודרת גם ע"ד הארוס [ולא כרבינו דאית ליה נודרת רק ע"ד האב], דראה ברש"י [עב, א] דדייק מהר"ן שם ד"ה אמרי, ומפי' הרא"ש [ע, א] ד"ה מת האב, דהא דאמרינן דאין הבעל מפר בקודמין היינו דווקא בנדרה לפני שנתארסה, אבל בנדרה אחרי אירוסין ולפני נישואין לא מקרי קודמין ואם נשאת יכול להפר.

ולכאורה לא שייך שיועיל הפרת בעל לבד בנדרה כשהיא ארוסה ונשאת אלא א"כ אמרינן דנודרת ע"ד הארוס דאל"ה קשיא איך הבעל לחודיה מפר והא זה אוסר וזה מתיר לא אמרינן וכדאיתא בגיטין [פג, ב] דבלי טעם דכל הנודרת אינו יכול להפר, דאף דכתב הרשב"א בתשובה [הו"ד באות הקודם] דגם באומרת בפירוש דאינה נודרת ע"ד דמ"מ נתנה התורה ברשות הבעל כיון דברוב פעמים נודרת ע"ד, דחזינן דבלי כל הנודרת ג"כ שייך הפרה, כמובן דאינו דומה כלל דהתם אצל רוב נשים במצב זה נודרת ע"ד ולכך אמרינן לא חילק הכתוב, אבל בנדרה כשהיא ארוסה ונשאת אי אמרת דאין ארוסה נודרת ע"ד הארוס. כיון דכל הנשים במצב זה אינם נודרים ע"ד הבעל לכאורה אף להרשב"א לא יוכל להפר דזה אוסר וזה מתיר לא אמרינן.

ואף אם נדחוק דה"נ שייך לא חילק הכתוב דאין

בוה נודרת על דעתו ולפ"ז בארנו דגם קידושי מיאון הרי הוא בכלל פרשת הפרה האמור בתורה או בוודאי בעינן לשון הפרה, אבל להרשב"א דהא דמפר בקידושי מיאון לאו מחמת פרשת הפרה האמורה בתורה אף נודרת על דעתו דגדרי הפרה נקבעין משום דברשות בעלה הוא ומדין בעלות על הבת להרשב"א, וכש"נ, והא דמפר בקידושי מיאון הוא רק מחמת אומדנא נודרת ע"ד ולא מצד פרשת הפרה האמורה בתורה או לא בעינן לשון הפרה. [אולם אולי יש לדחות דהוי דמדאורייתא נראה כדאמרן דלהרשב"א בקידושי מיאון דרבנן דלא בעינן לשון הפרה. מיהו אולי כיון דמדרבנן הרי היא כנשואה לו ומדרבנן הרי היא בכלל פרשת הפרה האמורה בתורה אולי מדרבנן נצטרך לשון הפרה לחומרא, ודחוק. אולם למש"כ הריב"ש קפ"ה סברא דבנודר ע"ד חבירו א"א להפר לעולם אלא משך יום שמעו דדיו לבא מן הדין להיות כנידון יש לדון דה"נ בעי לשון הפרה ואכתי טעון בירור].

וכן נראה נ"מ בין רבינו להרשב"א בקידושי מיאון אם תאמר בפירוש שאינה נודרת ע"ד בעלה, דלהרשב"א שם בתשובה דהא דאומרת בפירוש שאינה נודרת ע"ד דיכול להפר, דהיינו משום דגדרי הפרה נקבע מחמת דהוה ברשות בעלה ואף דליכא כל הנודרת, כיון דבקידושי מיאון אין ההפרה מצד פרשת הפרה האמורה בתורה אלא מצד אומדנא דכל הנודרת, התם באומרת שאינה נודרת ע"ד אינו יכול להפר, אבל לרבינו דהסביר הטעם דאף דאומרת שאינה נודרת ע"ד דיכול להפר משום בטלה אצל כל אדם, נראה פשוט דגם בקידושי מיאון אם אומרת שאינה נודרת על דעתו דיכול להפר.

ולדעתי יש עוד נ"מ דהרי הרמב"ן כתב במשפט החרים [והובא בריטב"א שבועות לו, ב] דאף דבנודרת ע"ד חבירו יכול להפר דמ"מ לא נאמר דין יום שמעו אלא דכל דברגע ראשון ששמע ולא הפר נתקיים, ורק בבעל נתנה לו תורה זמן להמלך יום שלם משום שלום בית ע"ש, ולפ"ז להרשב"א דכש"נ דאית ליה דבקידושי מיאון הא דמפר לאו מצד פרשת הפרה האמורה בתורה אלא מצד אומדנא דכל הנודרת באמת בקידושי מיאון לא י"הא דין יום שמעו וכל דברגע ראשון ששמע לא הפר לא יוכל תו להפר [ולמה שדייקנו סוף אות ג' מתוס' גדה [מ"ו, ב] דחולק על הרמב"ן ואית ליה דמצד אומדנא דכל הנודרת אפילו לאחר הקמה יכול להפר, א"כ להרשב"א בקידושי מיאון יוכל להפר לעולם כנ"ל אלא דראה בריב"ש קפ"ה דר"ל סברא זו דבנודר ע"ד חבירו דיכול להפר לעולם ודחאה דדיו לבא מן הדין להיות כנידון ולפי דבריו גם בקידושי מיאון יהיה הדין דלא יוכל להפר אלא ביום שמעו ע"ש היטב ואכתי טעון בירור]. אולם לרבינו דפרשת הפרה האמורה בתורה נקבעת ע"י כל הנודרת, ונמצא דבקידושי מיאון ההפרה הוא מצד פרשת הפרה האמורה בתורה כיון דלעולם נודרת ע"ד, [ואינו דומה לנודר ע"ד חבירו דאף לרבינו אינו בכלל פרשת הפרה האמורה בתורה